

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlitvrsta (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih notkah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi sr se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Preokret na boljše.

Srbija brez prestolonaslednika.

Krajevčič Juri se je odpovedal pravici do srbskega prestola! Ta vest mora navdati prijatelje miru z zadovoljstvom. Saj je stal na čelu stranki, ki je hotela vojno za vsako ceno; saj se je dejanski udeleževal demonstracij proti našemu vladarju in javno hujskal proti naši državi.

Neposredni povod temu senzacionalnemu koraku, recimo zunanji povod — je bila smrt prestolonaslednikovega sluga Kolakoviča, ki smo nedavno o nji poročali. Že večkrat so listi širili o mladem Karagorgjeviču stvari, ki jih človek skoro ni mogel verjeti. Tolika lahkomišljenost, lahkoživost in brezsrčna surovost skoraj ni mogoča pri mladeniču 22 let. Vse take vesti so iz Belgrada običajno dementirali, le zadnje ne. Vlada je sicer obljubila, da stvar pojasni, a šele sedaj, ko je prestolonaslednik odstopil, je prišla z nekakim nepopolnim in popolnoma nezadostnim »pojasnilom«. Vlada sama mora priznati, da je kraljevič svojega slugo udaril tako hudo, da se mu je zavrtelo v glavi, — da je padel in se pri tem smrtnonevarno poškodoval. Kako srbski listi, v prvi vrsti kraljeviču Juriju od prvega početka sovražno »Zvono« dogodek opisuje, pričujemo na drugem mestu. To na vsak način stoji, da mora biti mladi srbski princ zelo kolekrične narave, če je sploh zdrave pameti.

Toda ne mečimo kamenja nanj, saj se je sodil in obsodil sam. Govori se, da je hotel dati s svojo odpovedjo sodišču priliko, da stvar preišče in dožene njegovo nedolžnost. To bi bila zopet lepa poteza te komplicirane duše, kakor nam ga je delalo sovraštvo napram zarotnikom simpatičnega. Nam pa se, kakor smo že zgoraj namignili, zdi mnogo verjetnejše, da je bil kraljevič od zunaj prisiljen se odpovedati prestolnim pravicam. Govori se, da sta to zahtevali Anglija in Rusija, ki sta uvideli, da ni mogoče ohraniti miru, če bi temperamentni Juri še dalje rogovilil po belgrajskih ulicah. Neka brzojavka iz Belgrada trdi celo, da je ruski car sam kraljeviču zajamčil 60.000 rubljev letne apanaže.

Poročilo iz Zemuna opisuje ves dogodek tako-le:

Brzojavke Izvolškega.

Že v sredo večer je dobila srbska vlada brzojavko iz Peterburga, iz katere nedvomno izhaja, da bi bila Srbija v slučaju vojne z Avstro-Ogrsko popolnoma osamljena. Takoj nato je bil sklican ministrski svet, v katerem je vojni minister Živković izjavil, da bi Srbija brez tuje pomoči bila v vojni uničena. Razni ministri so pri tej priliki ostro napadali prestolonaslednika, češ, da je s svojim hujskanjem spravil deželo na rob prepada. Ministrski svet je sklenil kralja še enkrat nujno naprositi, naj vpliva na svojega sina, da opusti svoje nevarno delovanje, ker je postal položaj Srbije velekritičen. V avdijenci, v kateri je potem sprejel kralj ministre, se je govorilo tudi o napadnih lista »Zvono« napram prestolonasledniku radi smrti sluga Kolakoviča. Opozorili so kralja na veliko razburjenje med ljudstvom in na nevarnost, da se ljudsko ogorčenje obrne proti dinastiji, ako bi pravica ne dobila zadoščenja za umor, katerega je »Zvono« dolžilo prestolonaslednika. Tudi so kralju povedali, da tudi nekateri vojaški krogi morilca ne bodo dalje trpeli v svoji sredi. Kralj je poklical sina, ga o vsem obvestil ter zahteval, naj se odpove pravicam do prestola. Kraljevič se je branil to storiti in se skliceval na zagotovila, ki jih je dobil od ruskega carja in Izvolškega, češ, da Rusija Srbov v nevarnosti ne zapusti. Nato je kralj pokazal sinu brzojavke iz Peterburga, glasom katerih Rusija aneksijo Bosne in Hercegovine brezpogojno priznava, in mu očital, kam je s svojim postopanjem spravil domovino. Šele na to se je kraljevič po daljšem obotavljanju odpovedal prestolonasledstvu in pisal sledeče

pismo ministrskemu predsedniku:

»Vsled različnih vesti, ki krožijo o smrti sluga Kolakoviča, katerih vesti se ni zanimalo, odpovedujem se vsem posebnim pravicam, ki mi jih jamčijo ustava in zakoni. Istodobno izjavljam, da si bom prizadeval tudi v bodoče kot priprost vojak in državljani služiti domovini.«

O odpovedi prestolonaslednika mora sklepati velika narodna skupščina. Po mestu je bila razširjena govorica, da je princ Juri še ponoči v civilni obleki zapu-

stil Srbijo in se podal na Rusko, po drugih v Švico. Spremljala sta ga baje dva služabnika.

Kraljevič Jurij ni pobegnil.

Tako se glase vesti iz Budimpešte. Nahaja se baje v bližini Belgrada obdan od svojih ožjih pristašev, in se namerava v treh dneh postaviti na čelo vojske, s katero pojde tudi proti svojemu očetu. Ta vest je pač gotovo pretirana. Pač pa poročajo tudi od drugod, da je pad kraljeviča Jurja pripisovati kovarstvom iz obližja brata Aleksandra, ki se je te dni vrnil v Belgrad. Bati se je na vsak način notranjih nemirov.

Utis v Belgradu.

Vest o abdikaciji prestolonaslednika se je z bliskovo naglico razširila po mestu in je vse osupla. Govorilo se je, da sta kralj in vlada princa prisilila do tega koraka, da bi s tem strla bojno stranko ter omogočila mirno rešitev spora z monarhijo. Bojna stranka je prepadena. Predsednik odbora za narodno obrambo, Nušić, je izjavil, da je kraljevič pravično srbsko stvar uničil.

Ministrski svet v Belgradu.

Včeraj popoldne je bil v Belgradu ministrski svet pod predsedstvom kralja Petra. Oficialni komunikacije o njem izdajo šele danes. Toliko pa se sliši že sedaj, da se je vlada sklenila udati avstro-ogrskim zahtevam in da je že nekaj vojaštva poklicala z Drine v notranjost, kjer se boji nemirov. Tudi se govori, da je vlada sklenila odstopiti, da pa kralj demisijske ne sprejme, ker ravno sedaj rabi koalicijsko ministrstvo.

Zunanji položaj — zboljššan!

Danes opoldne smo dobili z Dunaja naslednje poročilo:

Avstro-ogrski zunanji minister baron Aehrenthal je danes ministrskima predsednikoma Bienertu in Wekerlu naznanil vsebino note, katero avstro-ogrski poslanik Forgach izroči v Belgradu. Nota je že odposlana Forgachu v Belgrad.

Oseba, ki je o podrobnostih diplomatskih pogajanj popolnoma poučena, je Vašemu poročevalcu izjavila: Položaj je nekoliko boljši in kaže se, da se razvoj obrača na mirnejšo pot. Izvršenih dejstev sicer še ni, tako da se ne more izreči končne

sodbe o miru. Velevlasti delujejo z velikim upanjem, da se ohrani mir.

Včeraj je bilo ves čas jako živahno brzojavljenje med Dunajem in Londonom, med avstro-ogrsko in angleško vlado. Angleška in Avstro-Ogrska sta se sporazumeli o formuli. Angleška je priznala aneksijo Bosne in Hercegovine, kar store tudi vse druge vlasti. Iz Berlinu poročajo, da se je včeraj zgodil popoln preobrat v orientalskem vprašanju. **Ruski zunanji minister Izvolškij je nemškemu poslaniku v Peterburgu izjavil, da Rusija brez kakega pridržka priznava aneksijo Bosne in Hercegovine.**

Vtis na dunajski borzi.

Vest, da se je kraljevič Juri odpovedal pravicam do prestola, in poročilo, da je Rusija priznala aneksijo, sta napravila na dunajski borzi najboljši vtis. Promet je bil včeraj jako živahen. Kreditne delnice so poskočile od 612 na 625, delnice državnih železnic od 664 na 671, alpsko-montanske od 616 na 627. Ogrska kronska renta zaznamuje 90.75. Kurzi so se ves včerajšnji dan držali na tej višini.

Smrt osebnega sluga prestolonaslednika Jurija.

O Štefanu Kolakoviču, osebnem slugi kraljeviča Jurja in njegovi smrti poročajo srbski listi sledeče podrobnosti: Štefan Kolakovič je stanoval v prestolonaslednikovi palači, njegova družina pa, ki obstoja iz šestere nedoletnih otrok in žene, je stanovala v mestu. Nasproti svoji ženi je Kolakovič večkrat omenil surovosti prestolonaslednika, a službe vendar ni hotel pustiti. V sredo ponoči, ko se je prestolonaslednik razburjen vrnil v palačo, odigral se je strašen prizor. Prestolonaslednik je pobil slugo na tla in ga z ostrogami suval v glavo in trebuh. Nato je dal nezavestnega po dveh vojakih palačne straže prenesti v stražnico palače, odkoder so nesrečnika z izvoščekom prepeljali v bolnišnico. Kljub velikemu trudu zdravnikov je Kolakovič po strašnih bolečinah umrl. Šele drugi dan proti večeru zvedela je žena za smrt svojega moža. Ista je rodem iz Avstrije in se je zatekla na avstrijsko poslanishтво za pomoč in varstvo. Seveda pa so jo tu morali zavrniti, ker je po svojem možu spadala pod Srbijo. Z druge strani se poroča, da je kralj Peter umirajočega Kolakoviča obiskal in s tem poka-

LISTEK.

Iz dnevnika poznanjskega učitelja.

Novela.

Poljski spisal H. Sienkiewicz, poslovenil Fr. Virant.

Luč svetilke me je budila, kljub temu da je bila privita, in ne prvič sem videl ob dveh ali treh po polnoči Mihca, ki se je še učil. Njegova mala in suha postava, v sami spodnji obleki, je bila sključena nad knjigo, in v nočni tišini je z zaspanim in zmučenim glasom ponavljal mehanično latinsko ali grško spregatev enakomerno, kakor se v cerkvi ponavljajo besede v litanijah. Ko sem zaklical nad njim, naj gre spat, mi je deček odgovoril: »Ne znam še lekcije, gospod Lavrenčič.« Predelal sem z njim naloge od štirih do osmih, in potem zopet od devetih do dvanajstih, in sam nisem šel spat; toda to je bilo v resnici preveč. Ko je deček končal zadnjo lekcijo, je pozabil prvo, grška, latinska in nemška spregatev in imena različnih dežel so pa njegovo glavo tako zmešale, da ni mogel spati. Zlezel je torej izpod odeje, prižgal svetilko in se zopet vsedel k mizi. Včasih sem ga kregal, prosil in plakal. Potem sem se že tako nava-

dil na to nočno sedenje, na blesk svetilke in mrmranje spregatve, da sam nisem mogel spati, če tega ni bilo. Morda ne bi bil smel dovoliti, da bi se deček trudil čez svoje moči, toda kaj sem hotel storiti? Moral se je vendar vsak dan tako ali tako naučiti svojo lekcijo, ker drugače bi ga izključili iz šole, in sam Bog ve, kakšen udarec bi bil to za gospo Marijo, ki je po moževi smrti ostala z dvema sirotama in vse svoje nadeje polagala na Mihca. Iz tega položaja res ni bilo nobenega izhoda, kajti na drugi strani sem videl, da čezmerna duševni napor izpodkopa zdravje dečkovo in lahko postane za njegovo življenje nevaren. Treba ga bi bilo vsaj telesno okrepiti, ukazati mu telovaditi, veliko hoditi ali jezdit, toda za to ni bilo časa. Deček je imel toliko dela, toliko se je moral naučiti na pamet, toliko vsak dan napisati, da z mirno vestjo lahko rečem: ni bilo časa. Vsak trenutek potreben za razvedrilo, zdravje in življenje dečkovo, je vzela latinščina, grščina in — nemščina. Zjutraj, ko sem mu nalagal knjige v torbico, in ko sem videl, kako so se njegove suhe rame udajale pod težo teh bizantinskih zvezkov, mi je postalo naravnost tesno pri srcu. Včasih sem prosil zanj, naj se nanj malo ozirajo, toda nemški profesorji so mi odgovarjali samo, da dečka kvarim in razvajam, da se Mihec očitno premalo uči in da joka pri vsa-

kem povodu. Sam sem bolan na prsih, samoten in poln skrbi, toda tako govorjenje mi je zagrenilo marsikateri trenutek. Jaz sem najbolje vedel, če se Mihec premalo uči! Bil je to deček srednje nadarjen, toda tako vztrajen in kljub svoji ljubkosti tako odločnega značaja, kakršnega nisem mogel zaslediti pri nobenem drugem dečku. Ubogi Mihec je bil tako strastno in slepo navezan na svojo mater, saj se mu je reklo, da je mati zelo nesrečna, bolna, in če se bo še on slabo učil, jo to lahko uniči — deček se je torej tresel pred to mislijo in cele noči sedel pri knjigi, samo da bi matere ne žalil. Zaplakal je, če je dobil slab red, toda nikomur ni prišlo na misel, zakaj je plakal, kakšno strašno odgovornost je čutil v takih trenutkih v sebi. Kaj je bilo to komu mar? Jaz ga nisem kvaril, tudi ne razvajal, samo bolje sem ga razumel od drugih; da ga pa nisem kregal radi neuspehov, ampak sem ga izkušal potolažiti, to je pa moja stvar. Sam sem dosti delal v svojem življenju, trpel sem glad in bedo, nisem bil srečen, ne bom srečen in — naj gre vse k vragu! Niti zob ne stiskam več, kadar mislim na to; ne verjamem, da bi bilo vredno živeti, toda ravno zato imam resnično sočutje z vsako bedo. Jaz sem vsaj v Mihčevih letih, ko sem letal za golobi po ulicah, ali sem se igral na trgu, imel svoje čase zdravja in veselja. Kašelji me ni mučil; če

so mi strojili kožo, tedaj sem jokal, dokler so me bili; sicer sem bil pa svoboden kakor ptič in se nisem za nič brigal. Mihec pa niti tega ni imel.

Sam sem učitelj, četudi zaseben, in ne vem, kaj bi delal na svetu, če bi še izgubil vero v vrednost vede in dobiček, ki izvira iz nje. Mislim pa samo, da veda ne sme biti žaloigra za otroke, da latinščina ne more nadomeščati zraka in zdravja in da dober ali slab naglas ne sme odločevati o usodi in življenju malih bitij.

Ravnokot mislim, da pedagogika boljše izpolnjuje svojo nalogo, ko dete čuti roko, ki ga rahlo vodi, ne pa noge, ki mu tišči prsi in tepta vse, kar so ga naučili doma spoštovati in ljubiti . . . Jaz sem že tak opazovavec, da gotovo ne izpremenim več mnenja v tem oziru, ker se v njem vedno bolj utrjujem, če se spominjam svojega Mihca, ki sem ga ljubil tako pristrčno. Šest let sem bil njegov učitelj, najprej kot odgojitelj, potem, ko je prišel v drugi razred, kot ponavljalec, imel sem torej dosti časa navezati se nanj. Končno čemu bi skrival sam pred seboj: imel sem ga rad, ker je bil sin bitja, ki sem ga imel rajši kot vse drugo . . . Nikoli ni ona vedela o tem in nikoli ne bo vedela. Dobro vem, da sem jaz . . . zaseben učitelj, povrhu pa še bolan človek, ona pa hči iz premožnega plemiškega doma, torej gospa, h kateri ne bi smel dvig-

zal svoj stud in gnev nad počenjanjem svojega sina.

Izjava ruskega poslanika.

Ruski poslanik v Belgradu Sergejev je rekel nekemu časnikarju, da se je Rusiji posrečilo odvrniti vojno, da bo pa to uslugo plačala s tem, da izgubi v Srbiji svoj ugled v korist Avstro-Ogrske.

Angleški milijoni na Srbskem?

Češki list »Venkov« ima poročilo iz Belgrada, da je Anglija dovolila Srbiji 160 milijonov dinarjev posojila proti temu, da se zarubi vse državne rudokope. Izkoriščanje istih je pridržano angleškemu kapitalistom.

Pretnje dr. Milovanoviću.

Isti češki list poroča iz Belgrada, da je nek vstaški vodja zapretel dr. Milovanoviću, da če se obistini vest, da je z grofom Forgachom se pogajal glede mira, bo umorjen na odprti ulici. Na merodajnem mestu pa da se te grožnje ne smatra za resno.

Dr. Milovanović odstopi.

»Venkov« poroča, da je dr. Milovanović v ministrskem svetu podal svojo ostavko, ki jo je pa kralj odločno zavrnil.

Milovanovičev razgovor s Forgachom.

Praga, 26. marca. »Narodni Listy« poročajo: Dr. Milovanović se je 24. t. m. zvečer več časa posvetoval z grofom Forgachom.

Forgachova izjava.

Grof Forgach je izjavil nasproti nekemu časnikarju: »V Belgradu sem popolnoma na varnem in sem prepričan, da je preskrbela srbska vlada vse za mojo osebno varnost. Smešno se mi zdi, kar pišejo časopisi o napadih na me. Ne verujem, da hoče staviti dunajska vlada Srbiji ultimatum. Položaja ne smatram za tako resnega, kakor ga opisujejo listi. Prepričan sem, da vsi merodajni činitelji na Dunaju in v Belgradu delujejo na poravnava spora, a od njih ni vse odvisno.

Razpostavljenje srbskih čet.

Srbske čete so takole razstavljene: Ob bosanski meji stoji 22 čet s 682 puškami, 710 bombami in 127 kg dinamita. Za Sandžak je pripravljenih 7 čet s 317 puškami in 50 kg dinamita, ob črnogorski meji je 36 čet z 950 puškami in 770 bombami.

Dnevne novice.

+ **Hribar za Schwarz.** Hribarjev zadnji »Naš List« zopet zvoní, zakaj da je še baron Schwarz kranjski deželni predsednik. Zdihuje: »Schwarz je torej še vedno deželni predsednik kranjski in Kaltenegger še vedno referent kranjskega šolstva.« Tako pisati, kakor piše »Naš List«, se pravi držati barona Schwarz, kar je Hribarju znano. Načelnik liberalne stranke zna, kaj smo z ozirom na zahtevo liberalcev in z ozirom na njihovo bevskanje po odstranitvi Schwarz nedavno pisali. Vidi se, da sta »oba moralca« sklenila kompromis. Hribar naj rajši pove, kakšen je bil tisti njegov telefoniški razgovor z baronom Schwarzem. Morebiti se bo spomnil zdaj na njegovo vsebino. Pozivamo pa tudi barona Schwarz, naj objavi vsebino tistega razgovora, ko je v septembru telefoniral Hribar deželni vladi, naj pride zvečer vojaštvo na ulico, češ, da se je bati izgredov po delavcih. To naj pa liberalci znajo, da se ne bo nikdar dr-

niti oči. Toda samotno srce, ki ga premetava življenje, mora končno kje obviseti, kakor obvisi školjka, ki jo premetava valovi — tako je moje obviselo na njej. Kaj morem zato? In končno, kaj ji to škodi? Nočem od nje več svetlobe ko od solnca, ki spomladi ogreva moje bolne prsi. Šest let sem bil v njenem domu, bil sem pri smrti njenega moža, videl sem jo nesrečno, samo, a vedno dobro kakor angelj, ljubečo svoje otroke, v resnici svetnico v svojem vdovstvu, torej . . . je moralo priti do tega.

Mihec je zelo spominjal na svojo mater. Dostikrat, ko je dvignil pogled k meni, se mi je zdelo, da gledam nanjo. Bile so iste fine poteze, isto čelo s sencopadajočo od bujnih las, iste nalahno zakrožene obrvi, posebno pa glas čisto enak. Tudi v značaju sta imela mati in sin neko skupnost, ki se je javljala v gotovi nagnjenosti k pretiravanju čustev in nazorov. Spadala sta oba k oni vrsti ljudi, nervoznih, občutljivih, plemenitih in ljubečih, ki so zmožni največje požrtvovalnosti, ki pa v življenju in v stiku z njegovo resničnostjo najdejo malo sreče, ker dajejo od sebe več, nego morejo dobiti. Ta vrsta ljudi izginja sedaj, in mislim, da bi kak današnji naturalist lahko rekel o njih, da so sploh na smrt obsojeni, ker prihajajo na svet s srčno napako — preveč ljubijo. (Dalje prihodnjic.)

žavna oblast ponižala tako daleč, da bi na pritisk prizadete liberalne stranke odpočilca deželnega šefa. Če liberalci ne znajo molčati ali pa nočejo, potem bodo pač še dolgo imeli barona Schwarz. Sicer pa, če se jim tako mudi za izpremembo v deželnem predstvedstvu, ali morda hočejo, da Hohenburger, Stürgkh in Schreiner določijo Schwarzu naslednika? Zdi se nam, da bi liberalci zopet radi dobili kakega Heina, ali pa celo kakega takega deželnega šefa, ki bi bil še hujši germanizator, kakor je bil Hein, ki je sam le za silo tolkel slovenščino. Zdi se nam, da se toži liberalcem po tistih časih zveze z Nemci, zato pa pritiskajo, da bi Hohenburger in pa Schreiner imenovala novega kranjskega deželnega predsednika po navodilih zelenega otoka v ljubljanski kazini.

+ **Shod v Svečah na Koroškem** je bil preteklo nedeljo. Shod je sklicala soc. demokracija. Za predsednika je bil izvoljen krščanski socialc, za zapisnikarja g. kaplan. Na shodu je bilo okoli 130 oseb, večinoma delavci iz bistriške tovarne. Govoril je soc. demokratski kandidat Aich. Krepko mu je odgovarjal državni poslanec Jože Gostinčar. Soc. dem. kandidat Aich je med drugim trdil, da se v sedanjem volivnem boju gre za princip, da delavci in mali posestniki stopijo proti mogočnikom in zato naj glasujejo za soc. dem. kandidata. Gostinčar mu je odgovarjal, da se gre tukaj za načela. Soc. dem. stranka je čisto navadna politična stranka, kateri pride prav vsak, ki ji hoče oddati glas. Na Dunaju so bili izvoljeni soc. dem. poslanci z glasovi bogatih judov. Kapitalist in delavec sta se združila, da vržeta krščansko stranko. Ker se kandidat na to ni oglasil več, je predsednik shod zaključil. Navzočih je bilo kakih 30 soc. demokratov, vsi so jih napodili iz raznih krajev in si vspricho ogromne večine naših niso upali po »svoje govoriti«.

+ **Monsignor dr. Jožef Grabrievič umrl.** Iz Gorice prihaja poročilo, da je ondi 24. t. m. v visoki starosti 70 let umrl č. g. monsignor dr. Jožef Grabrievič, častni kanonik in ravnatelj goriškega semenišča. Pogreb bo jutri ob pol 11. uri dopoldne. Svetila pokojniku večna luč.

+ **Na volitve v predstojništvo zavarovalnice proti nezgodam** opozarjamo še enkrat dotične upravičence. Glasovnice morajo dospeti v roke komisije do zadnjega tega meseca do 4. ure popoldne. Zato je skrajni čas, da se glasovnice določijo. Naš kandidat je Anton Jeriha, delavec pri Devici Mariji v Polju, namestnik Fran Gomišček, delovodja v Solkanu. — Glasovnice mora podpisati delodajalec in en delavec kakor zaupnik delavcev.

+ **Izprememba v finančni službi.** Absolvirani pravnik Jožef Mozetič je imenovan za finančnega konceptnega praktika, abiturijent Osvald Žizkovsky je imenovan za davčnega praktika in prideljen davkarji za ljubljansko okolico. Davčni asistent Franč. Faleskini je premeščen iz Krškega na Brdo, provizorični davčni asistent Albert Primec z Brda v Krško. Davčni asistent Filip Slavič je izstopil iz področja kranjske finančne direkcije, zanj je sprejet davčni asistent Jožef Tajnik iz Rogateca.

+ **Na državni železnici sta imenovana** volonterja Adolf Kogovšek v Kamniku in Karol Komp v Ljubljani, dolenske železnice, za uradniška aspiranta in premeščena v Kranj. Premeščena sta: asistent Alojzij Graselj v Lescah k 8. oddelku ravnateljstva in uradniški aspirant Ivan Berberovič iz Rocolja v Bohinjsko Bistrico.

+ **Č. g. France Rudež**, bivši vikarij na Gradišču, je umrl v Mirnu pretečeni četrtek. Pokojnik je bil rojen 5. maja 1863 v Kobljaglavni na Krasu. Ker je čutil poklic za redovniški stan sprejet je bil v samostan kapucinov na Reki ter je bil v mašnika posvečen 21. decembra 1888. Kot dober spovednik poznan je bil pater Rafael na Reki in v raznih krajih reške doline in na Notranjskem. Ker je začel že v samostanu bolehati izstopil je ter pomagal službovati v Gorjanskem in na sv. Gorji, dokler ni bil sprejet v goriško nadškofijo kjer je služboval kot kaplan v Renčah šest let, v Mirnu eno leto, na Gradišču kot vikarij pa štiri leta. Prav zdrav ni bil nikjer in večkrat je bruhal kri. Lanskega leta lotila se ga je tuberkuloza zato je zapustil svojo službo na Gradišču, stopil v začasni pokoj ter se naselil v Mirnu. Nekaj časa se je zdelo, da bo polagoma okreval, toda kruta bolezen se ga je tako oprijela, da ni mogel zadnje tri mesece več maševati. Pogreb je bil v soboto, katerega se je udeležilo mirnsko občinsko županstvo, šolska mladina, katoliško delavsko društvo s zastavo, 12 duhovnikov, med njimi preč. monsignor Jos. Pavletič, stolni župnik v Gorici, ki je bil pokojnemu župnik in do brotnik v Renčah. R. I. P. — V teku enega tedna so umrli v goriški nadškofiji trije

duhovniki, ki bi bili lahko delovali še veliko let.

+ **Promocija.** Dr. filozofije je postala 22. t. m. na dunajskem vseučilišču baronica Melita Winkler, hčerka nekdanjega kranjskega deželnega predsednika barona Andreja Winklerja.

+ **Za »Ljudski sklad«** so darovali: Ivan Podlesnik, posestnik, St. Vid nad Ljubljano, 10 K; Ivan Šašelj, župnik, Adlešiči, 10 K; Matej Rihar, dekan, Smartno pri Litiji, 10 K; Franc Bernik, župnik, Domžale, 10 K; Anton Zore, župnik, Mirna peč, 2 K; Gotthard Rott, župni upravitelj, Zagorje ob Savi, 10 K; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja, Ljubljana, 10 K; Janez Pfajfar, župnik, Javorje, 6 K; Franc Krek, župnik, Vranja peč, 5 K; Jakob Mrak, župnik, Naklo, 5 K; Ivan Prijatelj, kaplan, Tržič, 5 K; Rihard Smolej, kaplan, Komenda, 5 K; Mihael Koželj, župnik, Podbrezje, 5 K; Franc Dimnik, župnik, Begunje pri Cerknici, 5 K; Jožef Žagar, župnik, Peče, 5 K; Franc Kadunc, župnik, Krašnja, 5 K; Anton Poljšak, ekspozit, Bevke, 5 K; Josip Bambič, kaplan, Poljane nad Škofjo Loko, 4 K; J. Dolinar, Kresnice, 4 K.

— **Konferenca »Sodalitatis ss. Cordis«** za ribniško dekanijo bo prihodnjo sredo, dne 31. marca ob deseti uri v Ribnici.

— **Povodenj v Radenjski dolini.** Vsled tavanja snega je virje Krke v Radenjski dolini tako naraslo, da tvori dolnji konec doline od Kopanja pa do za točnih jam eno samo globoko in široko jezero. Dasi je večeraj popoldne voda že upadala, bilo je vodno stanje še vedno šest metrov nad normalo. Zatočne jame že ne morejo več požirati premožnine vode. V Zgornji Viršnici je tako grozovito bučanje vodnih mas, da se kar skalovje stresa. Tudi Police, t. j. kotlina onostran Račne, so pričele delovati kot vodobiljalniki. Naravnost interesantno pa je, kako Rašica pri Ponikvah v velikem slapu divje peneče bobni v široko odprto žrelo velikega požiralnika. Voda danes zopet narašča.

— **Svak napadel svaka.** V Slapah pri Devici Mariji v Polju je Janez Židan napadel svojega svaka Antona Porento in ga z nožem težko ranil na obrazu in rokah. Porento so prepeljali v deželno bolnico.

— **Vinski semenj v Krškem.** Na zadnji vinski sejem v Krškem je prišlo nepričakovano veliko vinogradnikov iz krškega okraja in obmejne Stajarske, ki so navzoče kupce kar obkolili, kajti vsak bi se rad čimprej znebil svojega pridelka, čeprav ga mora pod vrednostjo prodati. Čeravno se je dosedaj že precej prodalo, je dobiti v teh krajih še vedno na tisoče hektolitrov raznovrstnega vina po primernih cenah. Sicer se vinska kupčija navadno spomladi zopet oživi, toda nuditi bi se morala posebna prilika, da bi se taka množina vina do jeseni razprodala. Mnogo nade se stavi v tem oziru na zidanje belokranjske železnice, ako se bo sploh s tem delom kmalu pričelo.

— **Podpore rodbinam pozvanih pod orožje.** Glasom naredbe vojnega min. imajo rodbine tistih pod orožje pozvanih mož, ki so že dovršili redno prezenčno službo, pravico do podpore od strani države. Taka podpora gre soprogram, otrokom, starišem, starim očetom in materam, bratom in sestram, ako so jih po velikem delu hranili oni, ki so pozvani pod orožje. Ta podpora sestoji v prispevku za vzdrževanje in za one, ki ne bivajo v lastni hiši, marveč plačujejo najemščino, tudi v prispevku za stanarino. Prispevek za najemščino iznaša polovico prispevka za vzdrževanje. Otroci izpod osem let imajo pravico do polovice te podpore. Skupne podpore členom pozvanega pod orožje, oziroma pridržanega v vojaški službi, ne smejo presežati zaslužka, kiga je poprečno dobival v svojem bivališču. Pravice do te podpore od strani države ne opravlja in ne manjša okolnost, da podpirane osebe dobivajo kako drugo podporo, občinsko ali privatno. Prošnje je predložiti politični oblasti, (na deželi dotičnim okrajnim glavarstvom) in so oproščene kolka in poštnine. Ali na ovitek je treba zapisati: »Zahteva podpore za potrebno rodbino pozvanega v vojaško službo. Na podlagi § 20, zakona od 13. junija 1880, št. 70, drž. zak. poštnine oproščeno«. Za one, ki so bili pridržani v vojaški službi (toliko za one, ki so dovršili redno vojaško službo s 30. septembra 1908, kolikor za one iz nadomestne rezerve, ki so bili pozvani pod orožje z dnem 1. oktobra, a niso bili odpuščeni z dnem 28. novembra) gre podpora od 1. januarja 1909 dalje. Za one pa, ki so bili zopet pozvani pod orožje, od dneva, ko so zapustili svoje bivališče. Podpore se izplačujejo anticipando od 15 do 15 dni. Zaostale podpore se morajo zahtevati in likvidirati sedaj. Rodbine, ki imajo pravico do teh podpor, naj jih zahtevajo.

— **Mrtvega so našli** pri vasi Sevno Bernarda Ostaneka.

— **Dogaň so** da je truplo, ki je bilo najdeno na polju pri Radovljici identično z Ivanom Podgorškorff iz Bukovice.

— **Umrla je** v Domžalah tovarnarjeva soproga gospa Jožeta Oberwalder rojena Feldner.

— **Važna razsodba.** Najvišje sodišče je razsodilo, da stranke, ki bi si rade najele kako stanovanje nimajo zakonite pravice ogledati si je, ako ne dovolí tega prejšnji najemnik, četudi je že odpovedal.

— **Namišljeni roparji v gradu.** 15. t. m. sta prišla v škofjeloško kavarno ob 11. uri ponoči dva staroločana ter pripovedovala, da so v grad višjega deželno-sodnega svetnika pl. Štrala udrli roparji, ki sedaj plenijo. Navzoči so takoj sklenili, da priskočijo Štralovim na pomoč. Poklicali so še druge in oboroženi s puškami, samokresi, sabljami itd. je družba tekla proti gradu. Tam so se postavili po vseh važnih točkah, dva korajžna fanta pa sta zlezla čez zid v vrt in pričela buditi domače z metanjem snega v okna. Začuden so ti prihiteli na okna in sedaj se je pojasnilo, da v gradu ni roparjev, marveč je le domač hlapec pozno zvečer zapiral okna v prvem in drugem nadstropju. Ona dva staroločana sta videla tuč prehačati in sta slišala butanje zaklopnic ter hitro zasumila, češ, to so roparji. Vitez pl. Štral se je meščanom zahvalil za prijazno brambo in nato se je družba z živijo-klici in smehom razšla.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Pretekli teden je došlo v Ameriko 28.000 naseljenčev.

— **Čudna nevihta.** Predvečerajšnjim proti večeru so se preko Magdalenske gore nenadoma privlekli temni oblaki. Komaj da so nad Grosuplje dospeli, se je začela pravcava nevihta. Za krepkim gromenjem se je vsula ploha, ki je pa z nevihto vred kmalo pojenjala. Čudno pri ti nevihti je, da najbližji sosedni kraji te nevihte niso občutili, pač pa se je čulo gromenje noter do Ponikev ob Rašici.

— **Mala stanovanja.** O malih stanovanjih za Gorico se že dolgo razpravlja, pa jih še vedno ni. Meštni svet goriški je sklenil vzeti 52 deležev po 500 K, ko se ustanovi društvo za zgradbo malih stanovanj.

— **Utopljenec v Savi.** Dne 22. t. m. so našli v Savi pri Kopolju utopljenca. Glasom delavske knjige, ki so jo pri njem našli, se zove Anton Boštajn, 50 let star, iz občine Polšnik v litijskem okraju. Ker je imel rane na glavi, je bil danes sodniško obduciran. Komisija je izjavila, da je hudodelstvo izključeno. Morda je žrtev alkohola!

— **Nov trgovski list** prično izdajati v Zagrebu. Naslov mu bo: »Trgovinski glasnik«.

— **Češko - slovenska vzajemnost.** »Češko deželno pomožno društvo za jetične bolnike« namerava zgraditi I. češki sanatorij za pomilovanja vredne jetične bolnike in v imenu češko - slovenske vzajemnosti društvo apelira na vse zavedne Slovence, da s tem izkažejo svojo slovansko ljubezen do bratskega češkega naroda, ako bodo naročali in kupovali srečke po 1 K. Glavni dobitek je 40.000 K, ostali dobitki so v vrednosti 60.000 K. Izid srečkanja, ki se bo vršilo dne 2. grudnia 1909., se v časnikih pravočasno naznani. Narodne trafikante, trgovce in gostilničarje, ki bi pri dobrem zaslužku hoteli prevzeti razpečavanje naših srečk, uljudno prosimo naj nam naznanijo svoj naslov. — Jubilejna loterija, Praga I. Ferdinandova ulica št. 339.

— **Umrl je** v beljaški bolnišnici učitelj David Simoner.

— **Uporaba izkaznic o plačanem odgovoru.** C. in kr. ministrstvo za vnanje zadeve se je obrnilo na c. kr. trgovinsko ministrstvo s prošnjo, da deluje na to, da se domače trgovinske tvrdke povodom pismenih vprašanj, vposlanih v trgovinskih zadevah na c. in kr. konzularne urade, ne poslužujejo v pokritje poštnine za odgovor več tozemskih poštnih znamk, katere ti uradi le težko vporabijo, temveč mednarodnih izkaznic o plačanem odgovoru (coupons réponse), katere se je uvedlo vsled sklepov poštnega kongresa v Rimu. Imenovano c. in kr. ministrstvo je tudi pripomnilo, da se je ta novota v prometu nemškega trgovinskega sveta z ces. nemškimi konzularnimi uradi že splošno udomačila. Domače trgovstvo je torej vabljeno, da se v zgoraj imenovano svrhu zanaprej po možnosti poslužuje mednarodnih izkaznic o plačanem odgovoru, katere vsi c. kr. poštni uradi prodajajo po 28 vinarjev in so dopuščene v prometu z večino evropskih dežel in mnogimi izvenevropskimi deželami (natančneje določbe se nahajajo v uradnem pisemsko-poštnem tarifu). Sploh pa je glasom naznanila c. in kr. ministrstva za vnanje zadeve dovoljeno se posluževati teh izkaznic tudi v svrhu prepošiljatve manjših zneskov (povra-

Šli za stroške, konzularnih pristojbin itd.)
e. in kr. konzularnim uradom.

Velika eksplozija v Slov. Bistrici.

V torek zvečer ob pol sedmi uri je v mestu Slovenska Bistrica strašno počilo. Zemlja se je potresla, šipe so padale z oken, ljudje so bežali iz hiš in se strahoma vpraševali, kaj da je. Iz dvorišča trgovca Stigerja je švignil velik plamen. Razpočil se je smodnik in bencin. Raztrgalo je enega njegovih uslužbencev, da so našli le eno roko, katere se je držala polovica prsi. Drugo truplo je pokrito pod zasipom. Podrli so se namreč živinski hlevi tako, da je podsulo živino, zlasti konje. Dva je ubilo pri priči, enega ohromilo, dva so se rešili v dobrem stanju. Razburjenje po mestu je velikansko. Vse se povprašuje, kako je mogoče, da se skladišče smodnika nahaja sredi mesta. Bojda je g. Stiger za velikonočno streljanje naročil 600 kg. smodnika, katerega niso prav zavarovali. Na slovenskem hotelu »Avstrija« je počilo devet največjih šip, vredna vsaka 20 K. Kdo bo poravnal to velikansko škodo? Ko bi se pri Slovencih kaj takega dogodilo, bi bili že davno zaprli vse osumljene osebe. Toda Stigerjev komi Jeglič, ki je nedavno odpadel od katoliške cerkve v protestantizem, ki je tudi moral pregledati vse manipulacije s smodnikom — ta hodi prost okoli in se bo lahko izgovarjal na mrtvega vajenca. Ko je lani pri g. Matiču v Celju razpočil v kleti bencin, kaznovali so ga z občutno denarno globo, čeprav se je zgodila škoda samo njemu. Pri torkovi nesreči pa je padlo mlado, nadebudo življenje in škode je na stotine kron. Vse ceste in ulice so pokrite s šipami, razložena okna so pobita, vrata je razmetalo iz podbojev, opeka je letela iz streh, podrlo se je nekaj živinskih hlevov v bližini. Pri tako grozni nesreči bo pač treba poiskati krivca, naj bo tudi nemški — nacionalc.

Štajerske novice.

Š **Kompromis.** S. K. Z. je na zaupnem shodu v Mariboru dne 24. t. m. sklenila postaviti za deželnozborske volitve v vseh slovenskih volivnih okrajih lastne kandidate, to pa vsled eksorbitantnih zahtev, ki sta jih stavili pri kompromisnih pogajanjih Narodna in Plojeva stranka. Le 6 mandatov sta blagovolili prepustiti kmečki stranki, 7 mandatov sta zahtevali zase. Na ta način bi poslanci kmečke stranke v deželnem zboru ne mogli staviti nobenih interpelacij na lastno roko, ker je potrebno 8 podpisov, v skupnem klubu bi imeli manjšino, torej stali pod komando združenih liberalcev, in deželni odbornik bi bil vzet iz liberalne strani. To se pravi, naši poslanci bi ne mogli izvajati svojega programa, vso moč bi imela liberalna večina slovenske delegacije v rokah. Tudi vsak pošten liberalc mora pripoznati, da je tak kompromis za najmočnejšo stranko na Spodnjem Štajerskem, katera je že sedaj kmečka stranka, nesprejemljiv!

Š **Volivna borba na Slovenskem Štajerskem** bo letos izredno huda, posebno za kmečko stranko, ker se ji bo boriti proti Narodni stranki, proti Plojevciem, štatercijancem in socialnim demokratom. Plojevci in Narodna stranka bodo v boju proti nam nastopali skupno. Za pristaše kmečke stranke nastane torej naloga, z vsem navdušenjem in z vsemi močmi poseči v volivni boj.

Š **Mladeniški sestanek v Mariboru** je dobro vspel. Navzočih je bilo nad 200 mladeničev iz vseh krajev Spodnje Štajerske. Govorili so Žebot, dr. Korošec, Pušenjak, Jeločnik, Šut in mnogo mladeničev.

Š **Brata ubil.** V Mariboru je bil te dni obsojen radi silobrana na en mesec strogega zapora 17 let stari kočarjev sin Fr. Pernat iz slovenjebistriške okolice. Franc Pernat je ubil svojega pijanega brata ki je njega in njegovega prijatelja napadel z nožem.

Š **Ženo umoril.** V Gradcu je 50 let stari tržni liferant Jožef Dollinger, zabodel svojo 27 let staro ženo Ano, s katero že dalje časa ni živel skupaj.

Š **O. Vendelin Vošnjak**, provincijal franciškanec hrvaške provincije sv. Cirila in Metoda, je praznoval včeraj 25letnico mašništva.

Š **Pred mariborske porotnike** pridejo: 29. marca: Mihael Levičnik, posilstvo; Janez Wutte, uboj; 30. marca: Franc Rišner, zavratni umor in Franc Strelec, tatvina; 31. marca: Andrej Krainz, rop in Anton Rober, poneverjenje; 1. in 2. aprila: Franc Ploj in Franc Marin, goljufija in tatvina.

Š **Umrl je v Mariboru** inspektor južne železnice v pokoju Jožef Dereani.

Š **Umor.** V Cogetincih so našli umorjenega viničarja Ivana Vesjaka. Morilci

so ga čakali blizu njegove hiše in ga zavratno napadli. Orožniki so aretirali dve sumljivi osebi.

Š **Iz šole.** Za nadučitelja na ljudski šoli v Kozjem je nastavljen nadučitelj v Blanci Ivan Krajnc, v Gornjo Ponikvo pride učitelj Anton Nerat v Sočanju. Stalni so postali na ljudski šoli pri St. Lovrencu v Slov. goricah tamošnja učiteljska suplentinja Frančiška Bratanič, na ljudski šoli pri St. Vidu pri Ptujtu tamošnja začasna učiteljica Ana Bezjak, na ljudski šoli v Vojniku tamošnji začasni učitelj Avgust Drogenig, na ljudski šoli v Laškem (trg) stalna učiteljica v Lehnu Ana Klein.

Š **Slovenska zmaga.** Iz St. Ilje poročajo, da so pri občinskih volitvah v občini Dobrenje zmagali Slovenci.

Š **Umrl je v Radgoni** fotograf J. Klein. Š **Sv. Ilj v Slov. gor.** Na Jožefovo se je pri nas ustanovila »Mladeniška zveza«. Pri ustanovnem shodu je bilo navzočih mnogo navdušenih mladeničev, ki so z zanimanjem poslušali bodrilne govore. Upajmo, da bo ta »Zveza« res trdna verska in narodna straža šentilska.

Š **Sv. Lenart pri Vel. Nedelji.** Podučni shod naše mladeniške zveze se je dobro obnesel. Tajnik Z. S. M. je govoril o zgodovini Slovencev. Govorili so tudi domači mladeniči.

Ljubljanske novice.

Š **Iz »Rokodelski dom«** v Ljubljani sta darovala p. n. preč. gg.: J. Knific, župnik v Tomišlju, 10 K in Ant. Golj, župnik v Strugah, 10 K. Bog plačaj! Živel posnemovalci!

Š **Umrl je zvest somišljenik S. L. S.** Anton Finžgar, navdušen naš agitator, ki je pred leti nastopal tudi kot govornik na krščansko-socialnih delavskih shodih. Pogreb bo v soboto, 27. t. m., ob pol 3. pop. z Rimske ceste 23. R. I. P.

Š **Slovenska Filharmonija.** Spored nedeljskega koncerta nudil bo občinstvu izredno veliko finega in umetniškega. Kapelnik Talich bo ponavljal med drugim najefektnjšo točko iz Hipolit-Ivanove suite »Iveria« gruzinsko koračnico, katera je vsled blestečega izvajanja in originalne živahnosti v melodijah in ritmiki pri zdajnjem Matičnem koncertu najbolje občinstvu imponirala. Izvajale se bodo tudi najfinejše točke iz del Čajkovskega, Griega itd. Posebno bo pa razveselilo mnogobrojne častilce našega priljubljenega skladatelja Parme, da se bo izvajala nova velika fantazija iz njegove opere »Stara pesem«. Koncert se bo vršil ob pogrnenih mizah.

Š **Koncert velikomestnega orkestra v Ljubljani!** V petek, dne 2. aprila, zvečer ob pol 8. uri bo v Ljubljani izvanredno velik in lep koncert umetniškega užitka prve vrste. Koncentiral bo popoln orkester dunajskih glasbenih umetnikov, 60 do 70 izvrstnih glasbenikov, pod vodstvom slavnega dirigenta in češkega skladatelja Oskarja Nedbala! Naročila na sedeže se sprejemajo že sedaj v Češarkovi trafikici.

Š **Nezgoda.** V soboto popoldne je prinesel 13 let starj Anton Kramar, posestnikov sin iz Ilovice, ko je prišel iz mesta domov nekaj smodnika. Kramar je sklical več dečkov, jih peljal na travnik in tam smodnik zažgal. Sletni deček France Prešeren, ki je stal preblizu, je zadobil na obrazu več opeklin in je bil z rešilnim vozom prepečan v dež. bolnišnico.

Š **Umrla je vdova** domobranskega oficijala gospa Ivana Langof rojena Strehar, stara 54 let.

Š **Radi koščka mesa uboj.** Pred tržaškimi porotniki je stal te dni, kakor smo poročali, 36-letni kočijaž Janez Kalan, ki je pristojen v Ljubljano. Obravnava je bila preložena, da se preišče duševno stanje obtoženčev. Kalan je zabodel svojega tovariša Vincenca Donika, s katerim se je skregal radi koščka mesa.

Š **Umrl so:** Peter Zatlter, kurilec v p., 58 let, Vodovodna cesta 28, kap. Leopold Berčič, pripeljavec hči, 4 mesece, Zalokarjeva ulica 13, Martin Žibert, lončar, 75 let, Fran Zeman, premogar, 27 let.

Š **Laških delavcev letos ne bo** v takih množinah kakor druga leta. Vsako pomlad je vozilo po več posebnih vlakov iz Kormina preko Ljubljane in dalje Lahe, ki so šli s trebuchom za kruhom. Letos pa so do sedaj ti vlaki popolnoma izostali. Pravijo, da vsled nejasnega političnega položaja in pa zaradi velikih zgradb, ki se bodo letos gradile v južni Italiji in na Siciliji. V koliko so resnična ta poročila, počaka bližnja bodočnost; sicer pa je že prišlo nekaj starejših laških delavcev z navadnimi osebnimi vlaki v deželo.

Š **Rdeči križ** ima redni občni zbor dne 31. marca 1909 ob peti uri popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade (II. nadstropje).

Š **Ljubljanka** kakor tudi druge reke v deželi znatno naraščajo, ker se je začel sneg vsled deževnega in južnega vremena

naгло tajati. Unec komaj požira silno množino vode, ki prihaja s kraških hribov. Stanje Ljubljanice je danes dva metra 30 centimetrov nad normalom. Voda po malem še vedno narašča.

Š **Čegavo je sirovo maslo?** Minoli četrtek je prišla v Eberlovo trgovino z barvami na Miklošičevi cesti neka ženska ter tam pustila košaro, v kateri je bilo 14 komadov sirovega masla, ki tehta 7 kg. Ker se zanj še nihče ni oglasil, je bilo oddano policiji, kamor naj pride lastnik ponje.

Š **Zglaševanje novoročencev in novorojencev.** Redno, točno in pravilno zglaševanje je v vsakem večjem mestu velikega pomena za oblastva, za prebivalstvo pa naravnost neprecenljive vrednosti. Predvsem omogoča naglo in točno poslovanje politične oblasti, če ima vse podatke pri rokah, koristi pa tudi občinstvu, kadar potrebuje kakih pojasnil, potrdit ali spričeval. Kadar je podeliti kako ustanovo, podporo ali miloščino, dobi popisovalni ali zglaševalni urad nalogo, da na podlagi uradnih beležk dožene, če so v prošnji navedeni podatki resnični ali ne. Če je torej dotičnik vsestransko pravilno zglašen, če ima navedeno število otrok itd. v popisni poli, je ta stvar prav enostavna. V nasprotnem slučaju pa je treba podatke šele bobnati iz vseh krajev, kar je zelo zamudno in stvari sami le kvarno, ker vtem lahko že rok preteče. Neobhodno je tedaj treba, da se vsaka izprememba v družini ali v stanu nemudoma naznani v mestnem zglaševalnem uradu. Tako je v prvi vrsti treba naznani, če se kdo poroči, ker je žena izpremenila svoje ime in faktično stanuje pri drugem gospodarju kot prej. Treba je pa tudi novorojenca naznanjati precej po krstu, da se ima število rodbinskih članov v stalni evidenci. Le tako je mogoče ugoditi zahtevam občinstva takoj brez nepotrebne branjanja v času, ko je dotična stvar postala že nujna. Ker vladajo med občinstvom v tem oziru često nejasni in tudi krivi pojmi, so bile te vrstice umestne. Dolžnost vsakega posameznika pa bodi, da se ravna po tem navodilu v prid celokupnega mestnega prebivalstva.

Š **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Na korist opernemu zboru se po več letih vrši v soboto benefična predstava ter se poje dražestna opereta »Valčkov čar«.

Razne stvari.

Š **Mrtvaški bankeť.** Neki F. Ravanez v Montecarlju je povabil odlično družbo v svojo vilo na bankeť. Na vabilu je bilo pisano, da čaka udeležnike na koncu veliko presenečenje. Proti jutru je končal bankeť, Ravanez je vstal, govoril gostom, nato pa potegnil revolver iz žepa ter se vstrelil v sence. Ostal je takoj mrtev. Bil je še mlad pa bolan na živcih.

Š **Mažarski grb odstranjen.** Iz Budimpešte poročajo, da je v Starem Svcu neznan storilec odstranil s srbske pravoslavne cerkve mažarski državni grb.

Š **Zločinski brodolastnik.** Oblasti so prišle na sled zločinom brodolastnika Alfonza Ahrensa, ki je na odprtem morju nalašč potopil več svojih parnikov, da je potem dobil izplačane visoke zavarovalnine. Ahrensa in njegovega strojnika so v Hamburgu zaprli.

Š **Mrlič, ki smrči.** V nekem zdravniškem časopisu poroča dr. Strathausen o sledečem slučaju iz svoje prakse: 16. svečana je umrl nek 74 let star mož, katerega sem zdravil, na kataralični pljučnici. Prihodnje jutro, 14 ur po njegovi smrti, sem izvršil mrliški ogled in sem temeljem gotovih znakov nezmotno dognal nastopivšo smrt. Naenkrat pride iz mrliča glas, podoben smrčanju, ki se je v kratkih presledkih ponavljal; obenem je v mrličevem trebuhu pričelo neko kruljenje. Čeljusti in ustnice mrliča so bile tesno stisnjene in vse truplo popolnoma otrplo. Glasovi, ki so prihajali iz mrliča so bili tako glasni, da so jih čuli domači v predsobi. Razložil sem jim, da te glasove povzročajo odstranjajoči se plini in da o smrti ni nobenega dvoma. Po preteku ene ure so me prišli zopet klicati in n ašel sem mrliča varno zavitega v pernice in obložena z ogrejevalnimi steklenicami v postelji. Rekli so mi, da je mrlič pet minut čisto glasno smrčal. Sedaj mi ni preostalo drugega, ko da prepričam domače s tem, da sem odprl radialne odvodnice in zabodel mrliču v srce dolgo iglo. Po 15 minutah so glasovi ponchali in izostali.

Š **Gimnazijci — roparji.** V Kolomeji na Galiciskem so prišli na sled roparski organizaciji mladih gimnazijcev. Družba je izvedla več drznih roparskih napadov in tatvin. Ko so prišli in zaprli nekatere teh nevarnih ptičev, so izvršili hišne preiskave pri gospodarjih in našli pri ugaševalcu glasovirjev Kuczabinskem, pri katerem sta bila dijaka Drozdovski in Honik, v rjuho zavito srebrnino rusinskega župnika Pavluka in denarnico rusinskega

župnika Rusina, pri katerih obeh je bil izvršen roparski napad po zakrmljanih roparjih. Pri dijakih Bukojevskem in Welyczku so našli vlomilno orodje in nekaj ukradenih predmetov. Mlade zločince so zvezane tirali v Konicze, kjer je župnik Rusin v Honiku takoj spoznal napadalca, ki ga je ob roparskem navalu skušal zadržati. Izjavil je, da je bilo še več mladih ljudi udeleženih na ropu. Odnegli so mu iz hiše vse, kar ni bilo pribitega.

— **Dunajski živinski trg leta 1908.** Na dunajski živinski trg so pripeljali leta 1908. goveje klavne živine 224.995 kosov. Od teh je bilo samo z Ogrskega 134.804 (s Kranjskega 8). Cene so lani vsled velike konkurence živinorejcev šle na Dunaju nazaj, in sicer so se zmanjšale pri pitani živini za 5 do 6 K, pri pašni živini za 6 do 8 K, pri drobni živini do 10 K pri stotu žive vage. Cene so bile: Pri pitanih volih 50 do 94 K, pri pašni živini 38 do 60 K, za drobno živino 26 do 58 K pri stotu.

Š **Ustrešili duhovnika.** V katoliški občini sv. Stanislava v Newarku, N. J. v Ameriki, se že dalj časa vrši boj med pristaši raznih strank, katerih jedna je bila z dose-danjim duhovnom Erazmom Ansonom zadovoljna, dočim je druga zahtevala, da se ga mora pregnati. Prepir med temi cerkvenimi strankami je bil ravno tak, kakršni so v obče cerkveni boji v raznih slovenskih cerkvenih občinah v Ameriki, in posledica temu je bila, da so včeraj župljani enostavno ustrelili svojega duhovnika. Popoldne so prišli v župnišče trije nepoznani možki. Kuharica, ki jim je odprla vrata, se je morala umakniti, toda pri tem je pričela klicati na pomoč in duhovnik je prišel na lice mesta. Ko je prišel župnik v kuhinjo, so trikrat nanj ustrelili, tako, da je obležal na mestu mrtev. Pri tem je zadel tudi župnikovo kuharico kroglja, vendar pa ni nevarno ranjena. Napadalcji so ušli, toda kasneje je policija štiri duhovnikove nasprotnike aretovala, ker misli, da so ti ustrelili župnika.

Š **Na južnem tečaju.** Angleški poročnik Shachleton je prišel skoro popolnoma na južni tečaj. Do južnega tečaja ga je ločilo le še 176 kilometrov.

Š **Pismo cesarja Viljema ruskemu carju.** Potrjuje se, da je nemški cesar brzojavno prosil carja, da napravi kraj protinemški kampanji ruskih časnikov. Ta korak smatrajo tukaj kot znak, da hoče Nemčija z rusko sosedo živeti v miru.

— **Mednarodna razstava za uporabo elektrike v Brešiji.** Od avgusta do oktobra t. l. se vrši v Brešiji mednarodna razstava za uporabo elektrike. Namen ji je, uporabi elektrike, ki je v Italiji že jako razširjena, dati novih vzpodbud. Provinca Brešija je posebno bogata s slapovi, kar je omogočilo vstvariti na polju proizvajanja električne energije podjetja izrednega pomena in velikosti. Pokroviteljstvo razstave je prevzel trgovinski minister, razstavo podpirajo občine v Brešiji, trgovinske zbornice v Brešiji in Milanu in najodličnejše osebe teh dveh mest. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani je pripravljena eventualnim interesentom preskrbeti podrobna pojasnila o tej razstavi.

Š **Angleški kralj in turški sultan.** Kako nežne vezi vežejo kralja Edvarda na turškega sultana — ali bi vsaj rad, da bi ga vezale, — kaže ta-le dogodbica: Ob novih razmerah v Turčiji so nekateri zvesti svetovalci namignili sultanu Abdul Hamidu, da bi bilo prav, ko bi se po zgledu prejšnjih turških vladarjev včasih pokazal ljudstvu tudi na konju, ko gre v mošejo, in ne samo v kočiji. Sultan je nato smehljaje odgovoril, da bi jezdil k selamliku le tedaj, če bi dobil rjavca, ki bi imel na obeh zadnjih nogah, na desni srednji nogi in na čelu med očmi po eno belo liso. To nežno kaprico sultanovo, ki bi bila vredna kake začarane princezinje, je angleški poslanik diplomatično porabil ter jo sporočil svojemu gospodarju v London. Kralj je nemudoma brzojavil na vse angleške in irske konjarne, ako se ne nahaja v kateri konj, kakor si ga želi turški sultan. In res je dobil že v nekaj urah odgovor iz Dublina, da se v eni tamkajšnjih konjarn nahaja tak konj. Kralj je takoj sklenil kupčijo in večji jezdeci lepega konja sedaj »vzgajajo« tako, da se ne bo splašil, če bo prav pred njegovim nosom počil top ali bomba. Ko bo popolnoma »bombensicher« ga odpošijejo sultanu v Carigrad. Da bo povest popolna, povejmo še, da je konj dobil ime »Imperator Rex«.

Š **Celokupni stroški panamskega prekopa.** Šef - inženier Görthals je vzeznemu odseku naznanil, da bodo znašali celokupni stroški za Panamski prekop 375 milijonov dolarjev ali 1875 milijonov kron.

Š **Strop se te udri v 4. razredu maloruske gimnazije** v Tarnopolu in priletel v spodnji 7. razred, kjer je zdrobil vse pohištvo. Sreča, da ni bilo dijakov v šoli. Strohnlele so bile grede med nadstropji.

Š **Igralka zgorela na odru.** V Berolinu so se vneli igralki Rothe na odru lasje in

je pričela goret. Dva igralca sta zadušila plamen. Igračka je zelo poškodovana in umira.

Nezgodna Viljemova jahta. Viljemova jahta Hohenzollern je zadela zahodno od Norderneya z nekim norveškim parnikom, ki se je potopil. Moštvo so rešili. Jahta je poškodovana in je odplula v Wilhelmshaven, kjer jo v 21 urah popravijo.

Peklenski stroj v Rimu. V bližini rimske poliklinike so našli štirje dečki dva peklenska stroja. En stroj je padel na tla in eksplodiral. Nevarno ranjen je en deček, drugi pa lahko.

Morilčev samoumor. V Magdeburgu so zasledovali kriminalni uradniki vlomilca in morilca Kranicha, ki se je na trgu pred stolnico ustrelil in tako ušel svetni pravici.

Telefonska in brzojavna poročila.

POLOŽAJ SE BOLJŠA.

Dunaj, 26. marca. Zunanji položaj smatrajo v parlamentarnih in tudi v vladnih krogih vsled po Rusiji sedaj zavzetega stališča in vsled nadaljnjega posredovanja vlasti, za mirnejši, če tudi vojna nevarnost še ni odstranjena. Soc. dem. so v današnji seji predložili nujni predlog, naj se naša vlada posluži ustavnih pravic in naj na skupno vlado odločno upliva na korist miru. Ker se je za predlog izjavila tudi vlada, bo predlog sprejet. Predlog pride na razpravo koncem današnje seje.

Dunaj, 26. marca. Pogajanja med velevladstvi o formi skupnega koraka v Belgradu še niso končana. Razume se, da bo o načinu skupnega koraka obveščen tudi dunajski kabinet. Pogajanja med velevladstvi bodo trajala še dva do tri dni.

Peterburg, 26. marca. Car Nikolaj se je izrekel, naj se Črna gora ne umešava v avstrijsko-srbski spor. Vojni minister je prepovedal vsem častnikom pod kaznijo izključitve iz armade, da ne smejo sodelovati v vojski.

Dunaj, 26. marca. Na današnji borzi so se kurzi zopet jako dvignili.

ODPOVED SRBSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Belgrad, 26. marca. Po mestu je vsled prestolonaslednikove odpovedi vse preseščeno. Domneva se, da je protivojna stranka s pomočjo vlade in kralja pripravila prestolonaslednika do odstopa, da tako udari vojno stranko, kateri na čelu je bil prestolonaslednik Jurij. Na merodajnem mestu se pa to dementira in izjavlja, da na prestolonaslednika ni nihče uplival in da je prestolonaslednik ravnal po svoji inicijativi. Na vojno stranko je odstop prestolonaslednika konsterinirano uplival. Po Belgradu se obsoja tiste liste, ki so s svojimi napadi to povzročili. Tajnostne vesti se širijo po mestu.

Belgrad, 26. marca. Predno je Kolaković umrl sestavili so ž njim zapisnik. V zapisniku pravi Kolaković, da rane ni dobil od prestolonaslednika. Vlada objavlja ta zapisnik. V zapisniku, katerega je lastnoročno podpisal Kolaković, mestni prefekt in štirje zdravniki, ki izjavljajo, da je podal Kolaković izjavo pri popolni pameti, pravi Kolaković, da je nesrečno padel po nerazsvetljenih stopnjicah, ko je hitro hotel oddati neko pismo prestolonaslednikovo. Že prej je imel kilo.

Belgrad, 26. marca. V skupščini je min. predsednik Novaković izjavil na vprašanje mladoradikalca Markovića, da nekateri listi hočejo le škandala, vlada pa da je v prestolonaslednikovi aferi objavi-

la, kar ve. Prestolonaslednik mu je sicer včeraj pismeno naznanil svoj odstop. Nato se je vršil ministrski svet. Ministrski svet se je na podlagi zdravniškega spričevala o raztelesitvi vsled operacije na kili umrlega Kolakovića prepričal, da prestolonaslednik ni kriv njegove smrti in je vsled tega prepustil rešitev o pismu, s katerim se je kraljevič odpovedal pravicam do prestola, kralju Petru kot poglavarju dinastije, ker da zadeva ni javnega pomena. Edino kralj je kompetenten v tej zadevi. Danes izide kraljev tozadevni odlok, ki bo za prestolonaslednika skoro gotovo ugoden.

Belgrad, 26. marca. List »Zvono« ponavlja svoje obdolžitve in pravi, da je prestolonaslednik pretepeval Kolakovića. Min. predsednik Novaković, da je sklical takoj po dogodku sejo ministrskega sveta, ki je sklenila zahtevati od kralja, naj prisili prestolonaslednika, da se odpove, ker sicer bi ne bilo mogoče preprečiti vojaškega upora in resnih notranjih nemirov.

Belgrad, 26. marca. Pred prestolonaslednikovo palačo stoji vedno več sto ljudi, ki prestolonasledniku kličejo »Živijo«. Med prebivalstvom prevladujejo simpatije za prestolonaslednika, češ, da se je odpovedal vsem častem, da reši svojo osebno čast. Med princem Aleksandrom in prestolonaslednikom je bil včeraj jako dramatičen prizor. Prestolonaslednik je objel brata in vzkliknil: »Odpovem se, ako nisem vreden.« Nato sta oba princa šla h kralju.

Belgrad, 26. marca. Kralj je pozval ministra za javne zgradbe, naj upliva na prestolonaslednika, da prekliče odpoved.

Belgrad, 26. marca. Včeraj zvečer so se zbirale velike gručice ljudi. Ponavljajo se pojavi, kakršni so se pojavljali pred velikimi lanskimi demonstracijami. Vojna stranka baje pripravlja demonstracije na korist prestolonasledniku, dasi bodo socialisti in še mariskdo drugi proti. Včeraj je bil po mestu mir. Vlada je izdala obširne odredbe. Vojaštvo je konsignirano v vojašnicah. Policijske patrulje hodijo po mestu.

Belgrad, 26. marca. Kljub prepovedi zapustiti vojašnice, je prišlo 80 častnikov k seji odseka za narodno obrambo. V seji se je klicalo: »Smrt zarotnikom!« Tudi iz Niša je 300 častnikov poslalo pismo, v katerem groze z revolto. Častniška deputacija pod vodstvom generala Miška je prišla k vojnemu ministru prosit, naj upliva na prestolonaslednika, da prekliče odpoved. Častniki groze, da v nasprotnem slučaju s skrajnimi sredstvi nastopijo proti zarotnikom.

SRBSKI MINISTRSKI SVET NE PRIPONAZNA ODPOVEDI PRESTOLONASLEDNIKA JURIJA.

Belgrad, 26. marca. Princ Alexander, za Jurijem najstarejši sin kralja Petra, je izjavil, da nikakor ne sprejme prestolonasledstva in da se ga k temu ne more siliti. Ministrski svet se je včeraj posvetoval o prestolonaslednikovi odpovedi ter bo komunične priobčen v današnjem uradnem listu. Ministrski svet izjavlja, da je prestolonaslednikov sluga na operaciji umrl in da obrekovanja nimajo torej nobene podlage. Izjavo prestolonaslednikovo, da se odpove prestolu, smatra ministrski svet za privatno, ki nima pravne vrednosti.

DEMONSTRACIJE ZA PRESTOLONASLEDNIKA.

Belgrad, 26. marca. Sinoči bile po mestu velike demonstracije v činog kraljeviča Jurja. Mnogo častnikov komaj čaka, da kraljevič zasede prestol.

KRALJ PETER ODPSTOPILO?
Zemun, 26. marca. Sinoči je tukaj krožila vest, da je odstopil kralj Peter. Kralj je imenoval sina Aleksandra, ki je bil dosedaj narednik, poročnikom.

IZVOLSKI OSTANE — STOLYPIN V LIVADIJI.
Peterburg, 26. marca. Uradno dementirajo, da bi Izvolskij hotel podati ostavko. Ministrski predsednik Stolypin se poda še le začetkom prihodnjega tedna krimski poluotok, kjer mu za bivališče pripravljajo carski grad v Livadiji.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24 urah v mm
24	9. zveč.	732,8	6,1	sl. jug	jasno	
25	7. zjutr.	32,8	0,0	brezvetr.	jasno	0,0
	2. pop.	28,3	12,6	sl. jug	pol obl.	
Srednja predvčerašnja temp. 6,8°, norm. 5,2°.						
26	9. zveč.	34,6	6,1	sl. jzah.	pol obl.	
26	7. zjutr.	33,6	3,2	sl. svzh.	dež	2,1
	2. pop.	32,2	6,0	sr. sever		
Srednja včerašnja temp. 6,5°, norm. 5,4°.						

(Mesto posebnih naznanil.)



Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša preljuba mamica, odnosno sestra in svakinja gospa

Ivana Langof roj. Strehar

vдова po evidenč. oftoialu dež. brambe

sinoči ob 10. uri po mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, v 54. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage se boe vršil v soboto, dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališče pri sv. Križu.

Nepozabno ranjko priporočamo v molitev in blag spomin!

V Ljubljani, dne 26. sušca 1909.

847 1—1 Žalujoči ostali.



Anton Finžgar, odvetniški so licitator, naznanja v svojem in v imenu sestra Marije in Franciške žalostno vest, da je njih ljubljeni oče, oziroma tast, svak in stric, gospod

Anton Finžgar

železniški uslužbenec v pokoju

dne 25. t. m. ob 11. uri ponoči po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 61. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika boe v soboto, dne 27. t. m., popoldne ob polu 3. uri iz hiše žalosti, Rimska cesta šte. 23, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Blagega pokojnika priporočamo v pobožen spomin. 1856 1

Ljubljana, dne 26. marca 1909.

841 Zahvala. 1—1

Povodom smrti nenadomestljive matere, oziroma soproge, tašče in state matere, gospe

Marije Šink roj. Trpin

posesnice in trgovke v Stari Loki

Izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in mnogim udeležencem zadnjega sprevoda najsrčnejšo zahvalo za odkrite dokaze globokega sočutja. Posebno se pa zahvaljujemo častni duhovščini, požarni brambi, vsem pevcem in darovalcem krasnih vencev ter vsem onim, ki so se blage pokojnice spominjali v molitvi. Vsem najsrčnejša zahvala.

Stara Loka, 24. sušca 1909.

Žalujoča rodbina.

843 1—1

Kati Flisa javlja tožnim srcem v svojem in v imenu svojih otrok Vere in Vladka ter sorodnikov bridko vest o smrti svojega ljubljenege soproga, oziroma očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Flisa

ki je danes ob 3/2. uri popoldne, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto, dne 27. sušca ob 5. uri popoldne.

Verd pri Vrhniki, 25. sušca 1909.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustanovljena leta 1800.

FR. ŠUPEVC

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu

zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

842 za cerkev, pogrebe in procesije, 10—

voščene zvitke, izborni med-pitane

koji se dobiva v steklenicah, škafjih in škafih poljubne velikosti

ter poceni — Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih

kakor tudi vosek in suho satojve, po kolikor mogoče visoki

cenl — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja

točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 7. Perlesova hiša

Ljubljana

Prešernove ulice št. 7

Pivovarna J. Perles

priporoča

izvrstno marčno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Lep močan 844 2—1

konj 7 m. ravnjo 176 cm visok,



s tovornim vozom se takoj prodaja Ponudbe pod šifro 1909 na upravo lista

Sedaj vsaka obleka iz blaga za K 4.— ceneje!

Obleka za gospode od K 12 stane sedaj K 8.—; obleka za dečke od K 10.— stane sedaj K 6.—; kostumi za otroke od K 7.— stane sedaj K 5.—; kostumi za prati za otroke od K 2.— stane sedaj K 1.—.

Kostumi za dame sedaj K 8.— ceneje!

Kostum za dame od K 16.— sedaj K 8.—; jopica za dame od K 8.— stane K 4.—!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Ožje volitve na Koroškem.

V sredo popoldne po zaključku lista smo dobili iz Celovca o volitvi v splošni skupini naslednjo brzojavko: Semenj v Velikovu in Celovcu nam škodujeta, pota so strašna, udeležba zato slabša. Socialni demokrati gredo deloma naravnost z nacijonali. V Celovcu delajo z velikanskim aparatom. Pričakovati je ožje volitve.

Pozno zvečer je došel izid volitev: V splošni skupini je dobil v volivnem okraju Celovec slovenski kandidat Grafenauer 5099 glasov, nemški nacijonalec dr. Gustav pl. Metnitz 4919 glasov, socialni demokrat Lukas 2576 glasov, torej se vrši jutri v soboto ožja volitev med Grafenauerjem in Metnitzem.

V volivnem okraju Beljak je dobil nemški nacijonalec Peter Brugger 3261, socialni demokrat Viljem Eich 3102, slovenski kandidat Mihael Turk 1238 glasov, krščanski socialc Jožef Kaufmann 587 glasov; torej ožja volitev med nemškim nacijonalcem in socialnim demokratom.

V okraju Št. Vid je dobil krščanski socialc R. Tatschl 4546 glasov, nemški nacijonalec Filip Grossbauer 4768, socialni demokrat 2956 glasov. Ožja volitev med krščanskim socialcem in nemškim nacijonalcem.

V volivnem okraju Špital-Smohor je ožja volitev med nemškim nacijonalcem dr. Steinwenderjem in krščanskim socialcem Hoferjem. Steinwender je dobil 5428, Hofer 4533, socialni demokrat Gabriel 1785 glasov.

Iz Celovca se nam poroča, da je bila udeležba na slovenski strani zelo slaba. Upajmo, da jutri vsi slovenski volivci storé svojo dolžnost. To je tembolj potrebno, ker bodo nemara socialni demokrati, najbrž vsled kompromisa, šli v boj za Metnitza.

Število slovenskih glasov je od zadnjih deželnozbornskih volitev zelo napredovalo, — na ta mandat takrat niti resno mislili nismo — in da ne bi ležal baš po najbolj trdnih slovenskih občinah, ki so zelo gorate, silno debel sneg, tako da niti mogli niso nekateri voliti, bi bile volitve na veliko presenečenje tega in onega že prvič najbrž drugače izpale. V nekaterih občinah imajo namreč volišče oddaljeno štiri ure in še več v lepem vremenu. Zadovoljni smo lahko i s tem, kar smo dosegli. To se vidi jasno, da gre nemško-nacijonalna stranka navzdol, njeni dediči v slovenskih krajih smo seveda mi.

Volivni shod.

je bil včeraj ob 11. uri po maši v Črnem vrhu nad Idrijo. Predstavil se je svojim volivcem g. Bogomir Perhavec, posestnik in gostilničar iz Vipave, ki je kandidat za nadomestno volitev v kmečki skupini Vipava-Idrija po računem poslancu Ivanu Lavrenčiču. Kandidat je razvil svoj program ter rekel, da bo na verski, katoliški podlagi po programu S. L. S. deloval v prvi vrsti za kmeta, pa tudi za druge stanovce, kakor za obrtni, delavski in trgovski stan. Za njim je govoril dr. Rožič o bivšem zasedanju deželnega zbora in o državnem zboru. Navzoči zborovalci so z vidno pazljivostjo sledili obema govornikoma. Shod kateremu je predsedoval g. Filip Ručič, je bil zelo obiskan kljub velikemu snegu, ki se reži v črnovrških hribih, in kandidatura g. Bogomira Perhavca je bila soglasno sprejeta. Volivci, kmetje, na dan volitve dne 3. aprila pokažite vsi edinost za kmečki stan ter volite g. Bogomira Perhavca ki se bo vedno in povsod potegnil za Vaše potrebe in koristi. Shod se je končal ob pol 2. uri.

V nedeljo po 10. maši bo volivni shod v Žireh, kjer se predstavi kandidat Bogomir Perhavec, popoldne pa bo volivni shod na Dobračevci. Na obeh shodih poroča tudi državni poslanec g. Gostinčar. Volivci, udeležite se teh shodov!

Državni zbor.

Dunaj, 24. sušca.

Napad odbit.

Minoli teden sem pojasnil v posebnem poročilu, da je vlada kršila ustavne pravice v parlamentu, ko je brez njegovega dovoljenja izdala za 220 milijonov zakladnih zadolžnic. Dr. Kramarj je uporabil to priliko, da naskoči vladno opozicijo. Vložil je namreč naslednji nujni predlog: Vlada je kršila parlamentu ustavno zajamčeno pravico, ko je brez njega izdala državnih zakladnih zadolžnic za 220 milijonov. — Z drugimi besedami: Zbornica naj vladi izreče grajo, ker je prezirala pravice parlamenta. Dr. Kramarj in njegovi ožji prijatelji pa so storili pri

tem naskoku na vlado celo vrsto napak, vsled česar se je napad tudi popolnoma ponesrečil. Prvič so že minoli teden razbobnali po raznih listih, da hoče dr. Kramarj za nujni predlogom vladi nastavitvi past. Nadaljna napaka je bila, ker so isti Kramarjovi prijatelji odkrili nasprotnikom namen predloga, češ, da hoče strmoglaviti vlado. Tretja napaka je v predlogu samem. Nihče ne more tajiti, da je vlada nujno potrebovala denar in ga ceneje dobila potom zakladnih zadolžnic, nego bi ga bila dobila z izdajo državne rente. To dejstvo nekako opravičuje vsaj pri vladnih strankah izdajo zakladnih zadolžnic. Parlament pa more brez dvoma posledobno zahtevati od vlade, da opraviči svoje nepravilno postopanje in si od parlamenta izprosi indemnitet. Ko bi bil dr. Kramarj to zahteval, dobil bi bil gotovo večino za svoj predlog, ker so mnogi poslanci tudi v nemškem taboru, ki priznajo jasno kršenje ustavnih pravic. Glavna napaka pa je bila, da je dr. Kramarj čakal dober teden s svojim predlogom. Železo se je med tem ohladilo, in vlada je imela časa dovolj, da je sklicala na krov vse svoje ljudi in pritegnila v svoj tabor tudi omahljivce. Bil je torej udarec v vodo, nagajiva demonstracija, ki mora vznevoljiti resnejše ljudi. Ako se kje v kakem kotu skujejo resni bojni načrti, potem pa se naj tudi resno izvrše. Pokličejo naj se na bojišče vsi do zadnjega. Danes pa smo opazili marsikoga, ki so ga voditelji poslali iz dvorane, da nujnost predloga ne dobi večine. Tako politični otroci igrajo vojsko. Med češkimi poslanci samimi so bile zevajoče vrzeli. Star pregovor pa pravi, da gre tudi osel le enkrat na led.

Kar se tiče stvari same, so edini tudi finančni učenjaki, da vlada ni postopala pravilno. Vlada je potrebovala denar. Dobro! Zakaj pa ni preje sklicala državnega zbora? Dr. Gessmann, Steiner in drugi vladni zagovorniki so se izgovarjali, češ, da bi zbornica morda tej vladi odklonila pooblastilo za državno posojilo. To je prazen izgovor. Spretna vlada dobi od te zbornice vse, kar hoče. Samo zapreti naj, da zaključi ali razpusti državni zbor, pa jih najmanj sto radikalcev ugrizne v travo ali pesek. Zbornica je dovolila vojaške novince, poddržavljenje železnic, dovolila bi bila tudi indemniteti.

Finančni minister dr. vitez Bilinski ki je umival zamorca, ko se je skliceval na dva podobna slučajja leta 1873 in 1878. Ali takrat je vlada izdala zakladne zadolžnice z dovoljenjem parlamenta. Tudi ni res, da so sploh zakladne zadolžnice manjše breme za državo, nego večna renta. Saj tudi sedaj zasluži Rotšildova skupina brez najmanjšega truda okoli tri milijone kron. Sicer pa je v zakonih, ki sem jih navedel minoli teden, dovoljenih le 65 milijonov od 220, katere sme vlada najeti, kakor ji bolje kaže. To sta v svojih govorih naglašala tudi dr. Lecher in dr. Steinwender, ki pa sta iz taktičnih razlogov le glasovala za vlado, oziroma proti nujnosti. Bili so torej politični in narodni nagibi za mnoge, ki so zatisnili obe očesi in glasovali proti nujnosti. Sicer pa so se mnogim le tresle hlače med glasovanjem. Baron Bienerth in dr. Bilinski sta javno pretela, da vlada zaključi ali pa celo razpusti državni zbor, ako dr. Kramarj predlog dobi le navadno večino. Zato se je poskrilo nad 70 poslancev, da niso glasovali. Za nujnost predloga je glasovalo 191, proti nujnosti 236 poslancev. Ko bi bil hotel dr. Kramarj in njegovi, lahko bi bili dobili navadno večino za nujnost. Ker pa se niso potrudili, to dokazuje, da predlog sploh ni bil družega, nego prazna demonstracija proti vladi. Ali je bila z ozirom na dotične, proračunskemu odseku odkazane predloge umestna ali ne, o tem naj razmišljajo radikalni gospodje Klofač, Kaffan, Stanek in drugi, ki so se odlikovali s svojo nenavzočnostjo.

Živinska kuga.

Zbornica je nadaljevala nadrobno razpravo o zakonu proti živinski kugi. Poročevalec Povše je obširno in temeljito zagovarjal nove določbe v paragrafih 1 do 47. Proti so govorili večinoma rusinski poslanci.

Slovenski poslanec Pišek je tožil o pomanjkanju živinozdravnikov na Spodnjem Štajerskem in priporočal državne ustanove za slovenske dijake, ki se hočejo posvetiti živinozdravništvu. Priporočal je tudi izdatne podpore za v glavnem hlevce. V tem oziru je predlagal resolucije in nekatere izpremembe v načrtu zakona.

Prihodnja seja jutri.

Proces proti Srbom v Zagrebu.

Zagreb, 24. marca. Danes so nadaljevali zaslišavanje z učiteljem Truhovičem. Čitali so obtoženčeva pisma, med njimi pismo, ki ga obtežuje. Obtoženec izjavi, da dotično pismo niti ni bilo naslovljeno nanj. Ne zna, kako da je zašlo med njegova pisma. Predsednik pa še nadalje govori o pismovi vsebini, dasi intervenira zagovornik in se oglasi obtoženec Petrovič, ki izjavi, da je dobil dotično pismo on. Predsednik zakliče: »Molčite! Vi nimate zdaj besede!« Predsednik izjavi, da pismo zelo obtežuje Truhoviča. Ko obtoženec nekaj odgovori, zakliče predsednik: »S takim govorenjem ne moremo izgubljeti časa.« Obtoženec razburjeno zakliče: »Dovolj časa imamo. Zaprti smo več mesecev. Predlagajo se proti nam vešala. Nekaj minut se nam mora dovoliti za zagovor.« Državni pravdnik zakliče: »Mislite li tako odpraviti razpravo!« Obtoženci so nato klicali: »Nočemo odprave, hočemo, da se postopa z nami dostojno in razsodno.« Prihodnji obtoženec Ogrizović izjavi, da je bil glavni voditelj propagande vladni kandidat in Rauchov pristaš dr. Kostić. Pri večerni razpravi je nastal velik kraval. Zaslišavali so popa Ercegovca, očeta desetih otrok, ki izjavi, da ni v cerkvi nikdar delal za veliko srbsko propagando, ker mu je cerkev tako sveta, kakor sodnemu dvoru sodna dvorana. Državni pravdnik ga prekine in reče: »Svoje protidinastiško naziranje ste vsrkali z materinim mlekom.« Obtoženci so bili po tem nečuvnem napadu državnega pravdnika razumno grozno razburjeni. Zagovornik Medaković kliče: »Gospod, to je preveč!« Župnik Milić je pokazal s prstom na državnega pravdnika, obtoženci so razburjeni poskočili proti državnemu pravdniku. Predsednik je vih-tel zvonec in klical: »Kdo tako vpije!« Obtoženci so klicali: »Mi vsi!« Predsednik: »Vse vas bom discipliniral!« Župnik Milić: »Disciplinirajte rajši državnega pravdnika.« Državni pravdnik: »Prosim sodni dvor za varstvo.« Senat sklene na to, da se odstranijo iz dvorane obtoženci, razven zaslišanca. Saborskega predsednika Medakovića obsodi senat v globo 150 kron, župnika Milića v 24-urni zapor z enim postom. Obtoženci kličejo, ko jih peljejo iz dvorane: »Obsodite nas vse in nas takoj obesite. Vsi smo toliko krivi, kolikor Milić.« Nemir je vedno večji. Milić zakliče sodnemu dvoru: »Vsaka sila se konča!« Na to se zasliši Ribarac. Državni pravdnik konstatira: »Predobro znam, da je veliko Hrvatov, ki sodijo kakor Srbi, ki sedé na obtožni klopi.«

AVSTRO-OGRSKA.

Ministrska posvetovanja o zunanjem položaju.

Dne 25. t. m. so se vršila na Dunaju ministrska posvetovanja. Udeležili so se jih avstrijski, ogrski in skupni ministri. Šlo se je za zunanje zadeve. Dopoldne sta se razgovarjala dr. Wekerle in Bienerth o predlogah, ki naj jih istočasno rešita avstrijski in ogrski državni zbor. Ob 11. dopoldne se je vršilo posvetovanje skupnih ministrov v zunanjem ministrstvu. Navzoča sta bila tudi oba ministrska predsednika in načelnik generalnega štaba Conrad pl. Hötzendorf, ki je podrobno poročal o zadevah, ki se tičejo njegovega delovanja. Popoldne ob 1. je zaslišal Wekerle. Šlo se je za zunanje zadeve. Ob 4. popoldne je vršilo posvetovanje skupnih ministrov. Šlo se je za pokritje odškodnine Turčiji.

Masaryk o položaju.

Profesor Masaryk je govoril na nekem shodu v IX. dunajskem okraju. Naglašal je, da sili zunanja politika Slovane na mir z Nemci. Slovani naj ne precenjujejo moči Rusije, ki ni sposobna, da vodi veliko vojsko.

Proti Srbom na Hrvaškem.

V Mitrovici so zaprli predsednika srbske samostojne stranke dr. Miloša Mojića in mestnega živinozdravnika Pavla Radovanovića, v Irigu zdravnika dr. Grčića in posestnika Stojšića, v Borovu pa srbskega župnika Veljka Lukića. Dolže jih velezdaje.

Vodni shod v Solnogradu

se je pričel 25. t. m. Na istem je zastopano med drugim trgovinsko, poljedelsko, vojno in delavsko ministristvo, kakor tudi veliko poslancev, med njimi deželna odbornika dr. Evgen Lampe in prof. Jarc. Shod sklicuje alpska sekcija »Zveze avstrijskih industrijev«.

Novi protinemški izgredi v Pragi.

Praga, 26. marca. Na Vaclovem trgu so se vršili včeraj zopet veliki protinemški izgredi. Korzo je bil začetkoma

miren. Češki dijaki so pustili pri miru maloštevilne burše. V Vinohradih se je pa vršil dopoldne shod, na katerem sta govorila Klofač in Choc. Navzočih je bilo na shodu do 3000 oseb. Po shodu je korakalo nekaj sto zborovalcev na Vaclavov trg, kjer so obkolili maloštevilne burše. Policija je nastopila z golimi sabljami in razkropila večkrat demonstrante, ki so se pa hitro zopet zbrali. Policijski svetnik Ciričnički je pozval orožnike na pomoč, ki so na to s policijo na konjih izpraznili Vaclavov trg. Hišne durí in trgovine so hitro zaprli, demonstrante pa potisnili v neko stransko ulico, kjer so pričeli metati kamenje na policijo. Policija na konjih je navalila na demonstrante, ki so zbežali. Več demonstrantov je zaprtih, nekaj tudi poškodovanih.

Rehabilitacija župnika Hlinka.

»Ludove Noviny« poročajo: Župnik Hlinka je zmagal v Rimu na celi črti. Škof Parvy je zahteval, naj se potrdi suspendacija Hlinka in pa odvzete župnije zaradi simonije brez nadaljnih razprav. Rimska kongregacija pa ni ugodila zahtevi, pač pa ugodila Hlinki, da se prekliče suspendacija in se odredi nova razprava. Rim je o Hlinkovi zadevi dobro informiran, kakor poroča »Našinec«, po olomuškem nadškofu dr. Bauru, kanoniku grofu Ledochowskemu in profesorju dr. Kolišku.

DIJAŠKA STAVKA V PALERMU.

Na palermškem vseučilišču so pričeli 24. t. m. stavkati dijaki, ker jim niso hoteli podaljšati roka za tretjo izkušnjo. Zabarikadirali so se na vseučilišču, udri v predavalne dvorane in razbili katedre, mize, klopi in stole, ki so jih nato zažgali. Nato so razbili na trgu pred vseučiliščem kipe slavnih učenjakov.

RUSKA TRGOVINA NA BALKANU.

Črna gora je naročila v Rusiji 500.000 kilogramov koruze. Ruske banke ustanove podružnice v Cetinji, Belgradu in Carigradu. Rusi sodijo, da preide v ruske roke tretjina balkanskega uvoza.

BÜLOWOVA DEMISIJA.

Berolinski politični krogi trde, da je Bülow podal cesarju ostavko, ker se je razbil vladni blok. Sledil mu bo najbrže grof Wedel. Politiški položaj v Nemčiji je zdaj jako zamotan. Konservativci nasprotujejo finančni reformi. Približali so se zato centru in izjavili, da izstopijo iz bloka, ob enem pa izjavljajo, da to ni tako hudo, kakor se sodi. Listi tudi trde, da sta se cesar in Bülow odtujila, kar se sicer zanikava, a znano je, koliko so vredni razni vladni dementiji.

PROTI ČASOPISJU V RUSIJI. — NOV POVELJNIK RUSKE TIHOMORSKE MORNARICE.

Vlada je odvzela sodiščem prestopke proti predpisom cenzure in tiskovne postave in jih nakazala administrativnim oblastim, ki bodo kaznovale prestopke do 3000 rubljev in z zaporom do tri mesece. — Za poveljnika tihomorskega brodovja je imenovan kontreadmiral Uspenski.

OBSTRUKCIJA V PORTUGALSKI ZBORNICI.

V portugalski zbornici so odklonili predlog opozicije s 70 proti 55 glasovom, ki je zahteval preiskavo proti finančnemu ministru, zaradi nabave denarja in posojila. Opozicija je glasno protestirala, razbila pulte in obstruirala, tako da so zaključili sejo.

PRAVOSLAVNI ŠKOF OBSOJEN ZARADI REVOLUCIJSKE PROPAGANDE.

Vojno sodišče v Tiflisu je obsodilo jermenskega arhimandrita Korpinia radi revolucijske propagande. Sodišče je dognalo, da je bil škof predsednik osrednjega odbora revolucijske stranke, ki je nameravala ustanoviti republiko.

SMRTNE OBSODBE V RUSIJI.

Na Ruskem je bilo obsojenih na smrt 1. 1905 72 oseb, 1. 1906 450, 1. 1907 1056 in 1. 1908 1741. Smrtna obsodba se je izvršila na 1435 osebah. Te obsodbe se tičejo civilistov. Vojakov je bilo usmrčenih leta 1906 in 1907 685.

KDO JE NETOLERANTEN?

»Katol. List« javlja, da je župnik v Rogatici na Srbskem, Velimir Savić, v govoru, tiskanem v »Vestniku srbske Cerkve«, v svoji župni cerkvi se najprej opravičil, da ne more govoriti o svetem obhajilu, ki so ga verniki tisti dan med liturgijo imeli prejeti, ampak o potlačeni bratih v Bosni in Hercegovini. Zabavljal je proti latincom, da se je kadilo itd. Zelo žalostno je, da smatra srbski paroh aneksijsko vprašanje v cerkvi za bolj važno kakor sveto obhajilo.

DOBRA OSVETA.

Državni poslanec za Benetke je bil dolgo znani Fradeletto, ki organi-

zuje mednarodne umetniške izložbe v Benetkah. Ker je lani v parlamentu zagovarjal svobodno šolo, so sklenili beneški katoličani, da se maščujejo. Letos so mu pri volitvah, ker so vedeli, da sami ne prodro, postavili za protikandidata nekega Fizola, berača in strašilo beneških otrok. In glej, pri volitvah je dobil Fradeletto 1163, socialist Todeskini 415, berač Fizola 388 in Mirabelli 86 glasov. Torej ožja volitev. To je Fradeletta tako užalilo, da se je odpovedal kandidaturi in odločil vse meščanske časti.

RUSIJA NE DOBI VOJNEGA POSOJILA NA FRANCOŠKEM.

Magdeburg, 26. marca. Iz Peterburga poroča »Magdeburger Zeitung«: Ravnatelj »Credit Lyonnais« in »Banque de Paris« sta se mudila v Peterburgu, kjer so se pogajali o pogojih za novo posojilo Rusije za finaliziranje bolgarske odškodnine. Ravnatelj sta ob tej priliki obvestila rusko vlado, da Rusija ne dobi v Parizu novega vojnega posojila.

Znanost in umetnost.

* **Boj za slovensko vseučilišče** je naslov lični knjižici, ki jo je izdala pred kratkim »Slovenska dijaška zveza« v Ljubljani. Brošura ima namen razširiti idejo slovenskega vseučilišča tudi med slovensko ljudstvo, med naše delavske in kmečke sloje, ki tvorijo vendar večino slovenskega naroda. Bojevati se mora cel slovenski narod, da se doseže kulturno središče Slovenije še v doglednem času v Ljubljani, da se nam dajo iste pravice, katere imajo drugi narodi širom Avstrije. Ne le razumništvo, tudi delavec, preprost kmet itd. naj se zaveda, kaj dobi s slovenskim vseučiliščem. — Slovensko vseučiliško vprašanje je bistven del našega narodnega vprašanja. Zato to vprašanje ne sme izginiti z dnevnega reda, dokler se nam ne izpolni ta velevažna kulturna zahteva. — Da se razširi glas po vsem Slovenskem, **»dajte nam slovensko vseučilišče«**, da seže tudi v zadnjo gorsko kočo, imajo skrbeti naša izobraževalna društva, telovadni odseki itd. Tukaj lahko vršijo svojo nalogo v bogati meri in ne smel bi biti društvenik ali telovadec, ki ne bi imel prošure »Slovenske dijaške zveze«. — Priporočamo vam jo! Sezite po nji! Na delo! Da se knjižica tembolj razširi, se ji je zbog njenega obsega nastavila primeroma zelo nizka cena. Posamezen izvod stane 50 vinarjev. Če se pa naroči najmanj 10 izvodov skupno, stane izvod 30 vinarjev in ne, kakor je bilo prvotno naznanjeno v »Slovincu« in sedaj v »Zori«. Na roča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, plačuje pa po položnici S. D. Z. Posamezni izvodi se prodajajo tudi pri Florijanu v Kranju, v prodajalni Cirilove tiskarne v Mariboru, pri Ani Likar, Semeiška ulica v Gorici, itd.

* **Český slovník bohovědný.** Znana češka bogoslovska pisateljica kanonika dr. Tumpach in dr. Podlaha sta začela izdajati veliko delo — češko bogoslovsko enciklopedijo. Izšel je 1. sešitek, ki obsega članke od A. do acceptatio legis. Celo delo bo nekoliko manjše kakor znani nemški »Kirchenlexikon«, približno toliko kakor Herderjev »Konversationslexikon«. Prvi sešitek je izvrstno urejen; članki so natančni, pregledni in res pisani od strokovnjakov dotične stroke, med tekstom je mnogo ilustracij. Posebnost te enciklopedije je, da se vedno ozira tudi na slovensko bogoslovsko literaturo; v ta namen sta urednika za sodelovanje pridobila sodružnike znane revije »Slavorum litterae theologicae«. Vsem, ki so večji češkega jezika, toplo priporočamo naj si naroče češki »Slovník bohovědný«; izhaja v mesečnih sešitkih po 1 K 40 vin. Naročnina za 10 sešitkov skupaj, 14 K, naj se pošilja tiskarni V. Kotrba, Praga, Pitrossova ul. 200-II.

* **Velegradskij Věstnik**, žurnal dlja razprostranjenja stremljenja k soedinenju cerkve. — Zanimiv pojav v slovanski literaturi! Ruski časopis, pisan v natančni latinski transkripciji, ki ne prezre nobe-

nega ruskega znaka, samo da opušča on nepotrebni trdi jer. Kar se tiče transkripcije se bodo Čehi, Slovenci in Hrvatje na prvi pogled lahko orientirali. Časopis je namenjen posebno onim zapadnim Slovincem, ki bi sicer radi čitali rusko, a jim dela cirilica težave. O tej stvari bi se dalo seveda disputirati, a časopis je tukaj, urejevan je izborno, zato ga z veseljem pozdravljamo. Uvodni članek uredništva je po obliki in vsebini res klasičen; iz njega je razvidno, da uredništvo trezno presoja in globoko umeva vzhodno cerkveno vprašanje, ki je obenem tudi slovansko vprašanje. Ta članek bo ob priliki vsaj po glavni vsebini preveden v »Slovincu«. Drugi članek navaja nazore grofice Riankur o zedinjenju; s temi nazori se najbrže tudi uredništvo popolnoma ne strinja, a so vendar zelo zanimivi. Izvrsten je članek o razliki obredov. V posebnem članku so spretno povzete globoke ideje Solovjeva o vzhodnem cerkvenem vprašanju. Ob koncu so zbrani nekateri zanimivi podatki iz sodobnega slovanskega kulturnega in cerkvenega življenja. — Časopis je res vreden, da se v mnogih izvodih razširi med slovanskim razumništvom; gotovo bo tudi med Slovenci našel mnogo prijateljev in naročnikov. — Izhaja četrtletno, naročnina 1 K 60 vin. za celo leto, naj se pošilja administraciji, Praga II.-200.

* **Letošnje šmarnice.** Že so se začela kazati znamenja, da se nam kmalu povrne ljuba pomlad; čimdalje bolj se nam bliža »Krasni majnik«. Treba torej že misliti na to, da si pravočasno oskrbimo primerne »šmarnice«. Slovenci imamo sicer že veliko zbirko šmarnic, že kar neko šmarniško literaturo. Vendar si želimo vsako leto še novih šmarnic. Naša marljiva »Katoliška Bukvarna« nam jih je že preskrbela za letošnji majnik. Naslov jim je: »Marija Devica najmodrejša«. Zbral in uredil Andrej Šimenec. Cena vezane knjige 2 K 40 h. Nazivljanje »Devica najmodrejša« je opravičeno po vsebini. Za vsak dan nam namreč knjiga podaja štiri reči: 1. En oddelek iz Marijinega življenja, v kolikor se more posneti iz svetega pisma in iz ustnega izročila. Že v tem oddelku se vpletajo nekateri nauki. 2. Posebej pa se vsak dan iz dotične epizode Marijinega življenja opisujejo primerni nauki za življenje pod zaglavjem »Nauk«. 3. Za vsak dan je pridevanje za nauku primeren »zgodbe« in štiri krajše ali daljše molitve v čast Matere božje. Za javno berilo so letošnje šmarnice tudi zato primerne, ker duhovnik kaj lahko izpušča, ako se mu zdi za njegove poslušavce kakšna reč manj primerna, umestna ali potrebna, ali pa tudi prideva, ako to posebej zahtevajo okoliščine njegovih poslušavcev. Da je knjiga res priporočljiva, jamči že ime pisatelja, ki je že poznan kot večletni marljiv in priljubljen sotrudnik »Duhovnega pastirja«. Ta priročna in lično vezana knjiga se lahko porabi kot molitvenik, ker obsega ob koncu tudi mašne in druge najpotrebnejše molitve. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in velja 2 K 40 h.

* **Zemljevid bojnega polja avstrijsko-srbske vojske** je ravnokar izšel pod naslovom: »Österreichisch-serbischer Kriegsschauplatz zur Veranschaulichung der Operationsgebiete und Kriegsziele im Konflikt zwischen Österreich-Ungarn, Serbien und Montenegro. Mit statistischen Begleitworten: die Friedens- und Kriegsstarcken der beteiligten Heere. Bearbeitet von Paul Langhans.« Cena zemljevidu s poštnino vred 1 K 60 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **VI. in VII. zvezek moških in mešanih zborov**, uglasbil J. Aljaž, župnik na Dovjem. V Ljubljani, 1909. Založila »Katoliška Bukvarna«. Tisk »Katoliške tiskarne«. Cena vsakemu 16 strani obsegajočemu zvezku 60 h. — S tem je končana ta zbirka, ki jo bodo brez dvoma z radostjo in veseljem pozdravili naši zbori. Saj je zborov v tem jasnem, preprostem, hkrati krepkem in izrazitem slogu prav posebno nedostajalo. Zakaj, moderne pre-

občutne, vse do zadnje pičice izsecirane in analizir. glasbe naše ljudstvo ne more umeti, te — rekel bi moderne vivisekcije v glasbi, ko je treba skladbo noto za noto, akord za akordom, glas za glasom, z nepeto pozornostjo zasledovati, da ti duša trepeta prevelike razburjenosti, ako hočeš moderno v resnici uživati, — te preprost človek ne zmoro, ker mu nedostaje vseh predpogojev. Poleg tega pa še neprestane, druga v drugo se prelivajoče dissonance. Ljudstvu se hoče umetnosti glasbe, ki je na prvi pogled jasna, umetnosti, ki te brez razglabljanja užge. — In tak je Aljaž. — Pa če pravimo, da je preprost, jasn, prvi hip umljiv, moramo takoj pristaviti, da je njegova muza zelo plemenita, nikdar ne pade v banalnost, kar se skladateljem, ki hočejo skladati v narodnem duhu, kaj rado primeri. — Melodika je kaj živahna: »Ko hod deklet s planine« — da govorim z Aljaževim ljubljencem — »in jasna je ko gorski zrak, in glasna je, kot spev krepak planinske je mladine.« — Harmonije preproste, modulacija naravna, pravilna, brez težkoč; sploh celi ustroj je tak, da bi kateremukoli skladatelju čast delal. — Da pri toliki množini (36 glasov) niso vsi enake vrednosti, da se semtertje kaka glasbena misel deloma ponovi, semtertje kak motiv nekoliko manj originalen, to splošne vrednosti nič ne moti in nam ne krati prijetnega glasbenega užitka pri njegovih skladbah. Želimo le, da bi nam skladatelj mnogo tako solidnih zborov podali, kot so Aljaževi! Fr. Kimovec.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča nove skladbe oziroma skladbe novega natisa:

Foerster, Op. 107, Ave Maria za štiri enake glase, ali sedem mešanih glasov (moški kvartet in ženski tercet). Part. 60 h, glasovi po 20 h.

Nežna in nenavadno efektna skladba v lahkem slogu.

Foerster, Op. 5, Lamentacije ali žalostne pesmi Jeremija preroka in Očitanja (Kaj sem ti storil?) za mešani zbor. Cena partituri, iz katere se vsak glas lahko poje, 70 h.

V tem novem natisu so besede popravljene in nekateri glasbeni stavki polajšani. Malo naših cerkva bo, v katerih bi se ne popevale v velikem tednu te mile ganljive melodije.

Foerster, Op. 58, Te Deum laudamus (s priljubljenim napevom »Hvala Gospodu Bogu«) za mešani zbor ali tudi za enoglasno petje z orglami. Part. 50 h.

Napev teh Foersterjevih skladb je povsod, kjer bivajo Slovenci, popolnoma udomačen; da so pa skladbe poleg svoje priprostosti mojstrsko delo, nam jamči ime skladatelja-prvaka na polju slovenske glasbe. Odveč bi bilo torej posebej jih priporočati. Gotovo je pa, da so in ostanejo vedno narodova last.

Laharnar, Šmarnične pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Part. 1 K 20 h.

Laharnar, Velikonočne pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 30 h.

Naši pevovodji radi segajo po Laharnarjevih kompozicijah, ker jim ne de-

lajo težav, dosežejo pa vedno povoljen uspeh.

* **Občinski zakon za Kranjsko**, izdal deželni tajnik Jožef Pfeifer, je izšel ravnokar v novem šestem natisu in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena s poštnino vred 1 K 35 v, vezana knjiga 1 K 90 v s poštnino vred.

Rogaški „templjev vrelec“ pospešuje tek do jedi, olajšuje prebavo ter uspešno razkrojuje snovi zavžitih jedil. M 711 6-1



Imate ozeblino, kurja oča sa in trdo kožo?

Trpite na potenju nog ali zoprnem duhu?

Ena kopelj za noge s

Chiragrinom

Vas takoj oprosti. 1 zavoj za dve kopelji 30 vin. Dobi se v lekarni Trnkoczy, drogeriji Kanec, Berjak & Šober ali v boljših prodajalnah ali pa naravnost iz drogerije v Gradec-u, Sackstrasse 3. K 423 20-3

6 žagarjev in 1 brusac

se sprejmejo v delo pri **parni žagi na Golem.** 815 3-1

Osrbništvo turjaške graščine v Hammerstfelu, pošta Studenc pri Ljubljani.

Motor dvokolo

dobro ohranjeno 5 konjskih sil se **prav poceni prod.** Pismena vprašanja pod »Motor« do 1. aprila na upravništvo »Slovenca«. 808 3-1

Podobarji rezbarji

mizarji dobe takoj trajno delo pri **Petru Rutarju**

Osilnica pri Kočevju 800 4-1

Paulus-briket

najboljši šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000 kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov priprosto kakor z navadnim premogom, le da je hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia-premog

kosovnik in orehovnik, najboljše vrste, brez prahu, brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane, briket brez opažanja. Priročna samozaloga **Josip Paulin**, glavna zaloga premoga v Ljubljani, **Nova 3055 ulica št. 3.** (9)

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu ministertvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale opetovane kemične preiskave **Serravallovega kina-vina**, da vsebuje mesto naznanjenih 0.4% železo-oksida le 0.001 do 0.006%, to je ne več kot navadno vino. („Wiener Allg. Zeitg.“ 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja **Piccoli-ja v Ljubljani** vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih o zdravlilih dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Delniška družba združenih pivovaren Zalec in Laško pripravljata svoje izborno pivo.

Specialiteta: **„Salvator“** (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržlšnik. (Telefon št. 82.)

Podružnice:
Praga s menjalnicami: Graben 15, Mala strana, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pilsen, Zvitava in Liberec.
Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzelle 10, Taborstrasse 4, III. Ungarstrasse 77 (vogal Rennwege), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 89 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 152, IX. Alsestrasse 82, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 82.

Menjalnična delniška družba „MERCUR“
DUNAJ, I., Wollzelle 1.
Akc. kapital K 20,000,000. Res. zaklad K 8,000,000.

Na kulantnatečaj
:: **nakup in prodaja** ::
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.
:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::
izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.